JAVA-BODE.

NIEUWS- HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1855. Zaturdag 24 Februarij. N°. 16.

Prijs per halfjaar voor *Batavia* .... *f* 12.50
» » » » *Java* .... » 15.—
» » » » *Buitenbezittingen* ...... » 17.50
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven *franco.*

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, vóór posttijd.

De prijs der Advertentiën *met derzelver herhaling* is ZESTIG DUITEN voor de VIJF WOORDEN behalve het zegel.

Bij deze Courant behoort één BIJVOEGSEL.

EXTRACTEN *uit het register der besluiten van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.*

Batavia, *den 21sten Februarij* 1855,

[Staatsblad N°. 12.]

Gelezen, enz.
De Raad van Nederlandsch-Indië gehoord;
Is goedgevonden en verstaan:
Te bepalen:

Eerstelijk: dat in de afdeeling Tjilatjap, residentie Banjoemaas, zal zijn gevestigd een afzonderlijk vendukantoor, op den voet der instuctie in staatsblad 1822 no. 29.

Ten tweede: dat de betrekking van vendumeester in de afdeeling Tjilatjap zal worden waargenomen door den assisten-resident, onder genot van de daaraan verbonden inkomsten

Afschrift. enz.

Ter ordonnantie van den Gouverneur-Generaal,
De fungd. Algemeene Secretaris,
DE WAAL.

Batavia, *den 21sten Februarij* 1855. (No. 19.)

[Staatblad n°. 13.]

Gelezen: enz.
Is goedgevonden en verstaan:

Eerstelijk: Krachtens magtiging des Konings, bij zamenvatting en aanvulling van de ter zake bestaande bepalingen, het volgende vast te stellen ten opzigte van het verleenen van overtogt voor rekening van den lande, van Nederlandsch-Indie naar Nederland, en in Nederlandsch-Indie:

1°. aan gepensioeneerde ambtenaren, christen leeraren en andere voor een bepaald vak aan 's lands burgerlijke dienst verbonden personen inbegrepen:
2°. aan gepensioeneerde officieren van het indisch leger:
3°. aan gepensioeneerde officieren van het sedentair zeewezen in Nederlandsch-Indie;
4°. aan de vrouwen en kinderen der onder 1°., 2°. en 3°. bedoelden;
5°. aan weduwen en weezen van ambtenaren en officieren; zijnde hier onder ambtenaren niet begrepen advocaten, procureurs, notarissen en andere niet bepaaldelijk in 's lands dienst zijnde personen.

A. Eenmaal wordt overtogt ten koste van den lande verleend:

I. van eene haven of reede van inscheping in Nederlandsch-Indie naar eene haven of reede van ontscheping in Nederland;
a. aan al de onder 1°., 2°. en 3°. bedoelden;
b. aan hunne vrouwen en kinderen, wanneer deze *niet afzonderlijk* naar het moederland terugkeeren, of wanneer deze *wegens ziekte* afzonderlijk naar Nederland teruggekeerd, binnen de twee jaren daarna, om *dezelfde oorzaak* of na pensioenering *wegens ongeschiktheid voor verdere actieve dienst,* door de echtgenooten en vaders gevolgd worden;
c. aan de onder 5°. bedoelde weduwen, behalve wanneer zij hertrouwd zijn met eenen ambteloozen persoon of na het pensioeneren harer echgenooten, als dezer vrouwen, reeds vrij transport uit Nederlandsch-Indie naar Nederland hebben genoten, en later, naar Indie teruggekeerd, in deze gewesten weduwen zijn geworden;
d. aan de onder 5°. bedoelde weezen, behalve wanneer zij geene aanspraak meer hebben op de toelagen uit de bestaande weduwen- en weezenfondsen, of na het pensioeneren hunner vaders, als dezer kinderen, reeds vrij transport uit Nederlandsch-Indie naar Nederland hebben genoten en later, naar Indie teruggekeerd, in deze gewesten weezen zijn geworden.

II. van de plaats van werkelijk verblijf in Nederlandsch-Indie naar eene der drie hoofdplaatsen Batavia, Samarang of Soerabaija, ter inscheping naar Nederland:
a. aan al de onder 1°., 2°, en 3°. bedoelden:
b. aan hun gezin, met hen vertrekkende;
c. aan de weduwen en weezen van ambtenaren en officieren, en aan de andere kinderen dier weduwen.

III. van de plaats van werkelijk verblijf in Nederlandsch-Indie naar die, waar het pensioen of de weezen ondrstand voor de eerste maal betaalbaar is gesteld in Nederlandsch-Indie:
a aan de onder 1°., 2°. en 3°. bedoelden;
b. aan hun gezin, met hen vertrekkende;
c. aan de weduwen en weezen van ambtenaren en officieren, en de andere kinderen dier weduwen.

B. Voor zoo ver § I van letter A hierboven betreft, verrigt de directeur der producten en civiele magazijnen het noodige.

Op de wijze, bij het besluit van 25 April 1852 No. 3 (staatsbl. No. 31), en de aldaar aangehaalde bepalingen, kan het voor den overtogt vastgestelde bedrag aan de belanghebbenden, op hun verzoek, worden uitgekeerd.

C. De kosten van den overtogt, in de gevallen bij II en III hiervoren bedoeld, worden vergoed overeenkomstig de bestaande tarieven en voorschriften; onder dien verstande, dat gepensioneerden behandeld worden naar het laatst bekleede ambt, en weduwen en weezen naar het laatst bekleede ambt van de echtgenooten en vaders.

De vergoeding geschiedt op declaratien, gelikwideerd door de algemeene rekenkamer,

Ten Tweede: Enz.

Afschrift, enz.

Ter ordonnantie van den Gonverneur-Generaal;
De fungd. Algemeene Secretris,
DE WAAL.

Civiel Departement.

Benoemd:

Tot omgaanden-regter in de 3e afdeeling op Java, het lid in den raad van justitie te Samarang Jkhr. Mr. *E. A. J. D. Dibbets*

Tot pakhuismeester te Tjilatjap (residentie Banjoemaas), *C. Overdijk,* laatst secretaris der residentie Bezoekie.

Magtiging Verleend:

Tot het uitreiken aan *C. W. L. Heusinger,* eene acte van toelating tot de uitoefening der genees- en heelkundige practijk te Banjoeïrang, Zuid- en Ooster-afdeeling van Borneo.

Advertentien.

Landmail van Maart.

De Directeur der Posterijen herinnert, dat het mailstoomschip in Maart den 15den zullende vertrekken, de brievenpakketten daarmede te verzenden, bij het postkantoor te Weltevreden zullen worden gesloten op Maandag den 12den Maart aanstaande.
a. des avonds ten 8 ure, voor Europa, Britsch-Indie, China, enz., enz.,
b. des middags ten een ure, die voor Banka, Palembang, Biliton en Riouw.

De Resident van Batavia brengt bij deze ter kennis van gegadigden, dat op den 8 Maart, des voormiddags ten 10 ure, te zijnen burele publiek bij den afslag zal worden uitbesteed: de ontlossing, slooping en overbrenging naar de algemeene stapelplaats te Batavia, van de gedurende het loopend jaar 1855 van Grissee binnenboords en per vlot te dezer reede aan te voeren gouvernements houtwerken.

Vendutien.

Op Maandag 26 Febr., ten huize van den heer J. *C. de Kock van Leeuwen,* op het Koningsplein, door *gebr. Roselje & Co.*

Op Dingsdag 27 Febr., voor de woning van den majoor *Smets,* wegens vertrek, en den onder-intendant *Jonkers.*

Op Woensdag 28 Febr., voor een der recherche pakhuizen aan den Kleinen-Boom, door *Vaupel & Co.*

en

Voor een huis op Weltevreden, nabij de Gouvernements school.

Op Donderdag 1 Maart, wegens vertrek, voor de woning van den kolonel *Kroll,* aan het Waterlooplein.

en

Tegen 4 pCt. vendu salaris voor het commissiehuis van *A. van Ommeren & Co.*

Op Vrijdag 2 Maart, wegens vertrek, voor de woning van den kapitein *Boers,* in het kampement te Weltevreden.

en

Voor het commissiehuis van *van Slooten, Morgan & Co.*

Vertrekkende Personen.

Mevr. de wed. *Haak.* — *W. Kraft.* — *G. F. E. Raes* en familie. — *J. Bousquet.* — *D. A. W. Schuurman.* — *C. van Houten.*

Aangekomen Vreemdelingen.

Van den 15 tot en met den 22 Februarij 1855.

HOTEL WILLEM II. *Kauffmann,* van Samarang. — *Kornelissen,* van de reede. — *MacGillavry,* van Leer. — *Henner* en *Fol,* van Padang. — *E. Wouterss, M. Zandveld, B. van Bosstraeten, E. C. Brands, J. L. B. Granpré Molière, A. G. Bosch* en *C. C. S. Neijts,* van de reede.

HOTEL DER NEDEREANDEN. *J. Maas Geesteranus, N. van der Schutte Olivier* en *H. C. Steenbergen,* van de reede. — *J. Feucht* en *L. de Roock,* van Soerabaya.

MARINE HOTEL. *P. A. Matthijsen,* van Soerabaya. — *L. J. Smulders,* van Palembang. — *Van der Putten,* van Solo. — *de Rochemont, Edeling,* baron *van Heeckeren tot Walien* en *T. A. Hennige,* van de reede. — *J. A. Kraaijenbrink,* van Krawang. — *J. van der Weijde, Van Cattenburg en Familie* en *F. A. Hugenholtz en Echtgenoot,* van Soerabaya.

JAVA HOTEL. *Slieker,* van de reede. — *Ch. van Wemling,* van het Prinsen Eiland. — *Erdmann, R. Evrrwijn* en *van Houten,* van Pontianak.

Advertentiën.

Getrouwd:

Mr. J. H. W. DIEMONT
met
C. A. C. DEGENT.

Rembang, 14 *Februarij* 1855. (382)

Bevallen van eene DOCHTER Vrouwe *A. de Stuërs, van der Waal.*

Cramat, 22 *Februarij* 1855. (394)

Op den 9 Februarij jl. ontsliep te Buitenzorg *Francis George King,* in den Ouderdom van 25 jaren.

(368) E. W. KING.

Op den 11den Januarij jl. overleed te Samarang in den Ouderdom van ruim 52 jaren onze dierbare moeder en behuwdmoeder vrouwe *Charlotte Jeanne Wilhelmine van Panhuijs* douariere van den Hoog Welgeboren heer *P. H. Baron van Reede van Oudtshoorn.*

Uit aller naam,

P. H. Baron VAN REEDE VAN OUDTSHOORN.

Tagal, den 14 *Februarij* 1855.

Eenige kennisgave. (371)

Op heden ontving ik de voor mij en mijne familie zoo hartverscheurende tijding, dat mijn zoon *P. A. Schaap,* gezagvoerder van het Nederl schip *Amboina',* den 22sten dezer, bij het naar den wal varen ter reede van *Besoekie,* door het omslaan der sloep, op bijna 29 jarigen leeftijd, zijn graf in de golven heeft gevonden!

Hoe ik mij onder dezen ramp moet gevoelen, zal een ieder beseffen, die hem van nabij gekend heeft, doch het geloovig vertrouwen, dat er niets gebeurd buiten het bestuur van den Alwetende, wiens doen enkel wijsheid is en die slag mij door een vaderhand is opgelegd, doet mij gelaten berusten in Zijnen wil.

(378) A. SCHAAP,

Gezagvoerder van het Nederl. schip *Bezoekie.*

Soerabaya, 25 *Januarij* 1855.

Vendutie

op Maandag den 26 Februarij 1855,

ten huize van den heer **J. C. de Kock van Leeuwen,**
op het Koningsplein,
door *Gebr. Roselje & Co.,*
van een' netten en wel geconserveerden Inboedel, bestaande uit Europeesch en ander Meubelair, Spiegels,

DE GROENE HEUVEL, (*vervolg*)

III.

Toen *Hanna* uit hare bezwijming ontwaakte, bevond zij zich in de woning van den koster. Zijne vrouw, jufvrouw *Helm,* stond voor het bed, waarop zij gelegd was en verblijdde zich toen zij zag, dat hare poging om het geschokte meisje bij te brengen, gelukt was.

— O, wat gloeit en klopt mij het hoofd!" kermde *Hanna,* »waar ben ik? — Welk een schrikkelijken droom heb ik gehad! Het is reeds nacht en nog is *Lambert* niet te huis! Hebt gij nog niet van hem gehoord?"

— Gij hebt niet gedroomd, arm meisje!" antwoordde de kostersvrouw op medelijdenden toon, »er is u zeker een ongeluk overkomen, men heeft u bewusteloos uit de kerk hier gebragt, gij werdt daar gevonden met de gouden kroon der Heilige Maagd in uwe handen, bezin u eens goed, en zeg mij op welke wijze gij daar gekomen zijt."

— De kerk! de kroon!" riep *Hanna* sidderende uit, de handen tegen de oogen drukkende, »ja, nu weet ik alles, o, het is verschrikkelijk!" Zij rigtte zich op, sprong het bed uit en vervolgde met eene akelige stem:

— Kerkroofster! men houdt mij voor eene kerkroofster!"

Jufvrouw *Helm* trachtte haar tot bedaren te brengen en geleidde haar naar een stoel; de goede vrouw geloofde *Hanna* niet schuldig, en was derhalve dubbel begaan met haren treurigen toestand.

De deur werd geopend en de koster trad binnen, voorafgegaan door den geestelijke van het dorp.

Het had den waardigen priester diep getroffen, toen hij het berigt ontving, dat men *Hanna Doornhaag* in de kerk gevonden had, met de geroofde sieraden in de hand. Smartelijk viel hem de gedachte, dat juist zij die schanddaad zou gepleegd hebben, zij, die steeds zijne geliefdste leerling was geweest en die hij meer dan eens, anderen ten voorbeeld had gesteld. Hij had haar zoo opregt en waarlijk vroom geloofd! hoe kan het mogelijk zijn, zou die deugd dan gehuicheld zijn?....

Hanna werd op het zien van haren biechtvader door een treurig gevoel overmeesterd. Verschrikkelijk was haar het denkbeeld door hem schuldig gehouden te worden; zij achtte hem zoo hoog en had hem zoo kinderlijk lief! De lang weerhouden tranenvloed brak thans los; snikkende wierp zij zich voor zijne voeten neder.

De geestelijke sprak haren naam uit op zoo verwijtenden en zoo ernstigen toon, met zooveel nadruk, dat *Hanna* er van ontroerde, haar hoofd ophief, en hare vochtige oogen op hem vestigde. Toen zag hij haar aan met een diep doordringenden blik, als wilde hij haar in het harte lezen, doch tevens met medelijden en diep gevoel. Het was alsof die onderzoekende blik hem van hare onschuld had overtuigd; hij sprak met eene bewogen stem, die tevens overtuiging te kennen gaf:

— Niet waar, *Hanna!* Gij hebt die onteerende daad niet gepleegd, een ander heeft u de kroon in de handen gedrukt, gij zijt onschuldig?...."

Hanna antwoordde niet, doch liet een luid gesnik hooren en deed eene beweging, die alle aanwezigen trof en in hen zelven deed zeggen, zij is onschuldig," zij bleef weenen en boog het hoofd. Dit stilzwijgen verontrustte den eerwaardigen grijsaard; hij strekte de handen naar haar uit en vervolgde nog dringender dan te voren:

— Maar, spreek dan toch ongelukkig meisje! Wie was met u in de kerk? Wie is u bij den roof behulpzaam geweest? het is geene daad, waartoe ik eene zwakke vrouw alleen in staat acht, want er is geweld gepleegd; bij de sieraden zijn valsche sleutels gevonden, o, om den wil uwer brave ouders, om uws verloofden wil, spreek dan toch en beken de waarheid, dat aanhoudend zwijgen beschuldigt u."

Maar vergeefs was het smeeken en aandringen, *Hanna* bleef zwijgen en weenen.

— O, God!" zuchtte de priester, »zou zij schuldig zijn? zoo jong en zoo misdadig, het is ontzettend!"

Hanna kromp sidderend ineen, de magt van den afgelegden eed drukte loodzwaar op hare ziel.

Eenige beweging aan de deur en buiten het huis,

Schilderijën, Lampen, porceleinen Tafel- en Thee-Serviezen, divers Zilverwerk, waaronder een Thee-Servies en Blad, Pleet-, Cristal- en Glaswerk, eene voor dit klimaat vervaardigde uitmuntende Piano, enz. Voorts Rijtuigen, Paarden, Bloemen in potten, enz. enz.

Op Zondag den 25sten voor een ieder te bezigtigen.
(384)

Vendutie

Op Donderdag den 1sten Maart 1855,

voor het Commissiehuis van *A. van Ommeren & Co.*, **tegen 4 pCt. Vendusalaris,** van **diverse LIJNWADEN**, eene **Factuur PAARLEN, ROBIJNEN**, van bijzonder fraaije kwaliteit en grootte, **Bidoerie Ankor** en **Bidoerie Pandang** Steenen in soorten. **MANILLA SIGAREN** No. 2 en No. 3, enz. enz. (404)

Vendutie

Donderdag den 1 Maart,

wegens vertrek voor de woning van den WelEd. Gestr. Heer kolonel *Kroll* aan het Waterlooplein, door *Munder*, van deszelfs zoo goed als nieuwen inboedel, bestaande in diverse meubelen, fraaije spiegels en schilderijen, lampen, enz., enz., benevens een palanquin en 3 spannen goed gedresseerde Makassaarsche en Bimaneesche wagenpaarden. (395)

Vendutie

Vrijdag den 2 Maart 1855,

wegens vertrek voor de woning van den kapitein *Boers* in het kampement te Weltevreden No. 22, door *Munder* van diverse meubelen, waaronder een paar fraaije spiegels, schilderijen, ledikanten, serviezen, benevens eene toerwagen en een span uitmuntende wagenpaarden, bloemen, enz., enz. (396)

à 4 pCt. vendusalaris

zullen op de vendutie van Vrijdag almede worden verkocht:

$^5/_4$ en $^6/_4$ gebleekte en ongebleekte Maddapollams, Drills, Katoenen Garens, 110.000 Manila Sigaren No. 2 en 3 zijnde min of meer beschadigd, 12 vaten Scheepsbrood, diverse IJzerwerken, Rhijnwijn, Rasamala Balken en Planken, enz.

(399) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

Verkoop van Spiegels

Op een nader te bepalen dag in de eerste helft van de maand Maart aanstaande, zullen de ondergeteekenden voor rekening van belanghebbenden **zonder reserve** publiek verkoopen:

Een Factuur pas aangebragte prachtige Spiegels in rijk vergulde lijsten,

waaronder van 8, 7, 6 en 5 voeten hoog.

(400) GEBR. ROSELJE & Co.

IN COMMISSIE ONTVANGEN.

Eene aanzienelijke partij gemaakte **Heeren kleederen**, zeer Smaakvol, volgens de laatste Parijsche modes en voor dit klimaat vervaardigd, als:

Zeer fijne zwart laken Rokken met zijde gevoerd à *f* 30,—
» » » » zonder zijden voering » 25,—
» zwart laken Paletots met zijde gevoerd » 30,—
» » » zonder zijden voering » 25,—
» zwart laken Pantalons............ » 15.—
» gekleurd casimir » .... » 12,—

Tegen bovengestelde prijzen à contant te bekomen.

(165) LOURAN & VAN WALCHREN.

Per
MADAGASCAR en VALLÉE DE LUZ

hebben de ondergeteekenden ontvangen:

VERSCHILLENDE SOORTEN VATWIJN,

als:

Panillac Médoc, Margeaux Médoc, St. Julien Médoc en Macau Médoc. Kistwijn van 4 dozijn: Margeaux Médoc, St. Julien Médoc, St. Christolie 1848, St. Emilion, St Estèphe Médoc, Château Margeaux, Vin de la Rose, Macau Médoc. In kisten van 100/2 flesschen: 1848 St. Julien Cabarrus, Poillac Pontet, Kerwan Cantenac, Château Pontet, Cantenac Médoc, Grand Vin Baron de Fayol, Bourgogne Chambertin, Bourgogne Mousseux en andere fijne Bourgogne Wijnen, Muscat Frontignac, Haut Sauterne, Haut Barsac, Alicante, Pajaret, Xères, Champagne Mousseux de Jacquesson & Fils, Vergenay Mousseux, Sillery Mousseux, Fleur de Champagne, Fleur de Sillery, van Lanson Père & Fils. Fransch Bier, in mandjes van 1 dozijn, van Fischer, Leppert & Co., te Bordeaux. Geassorteerde Siropen, Zuren, Olives amelleau en Saumure, Capres non pareilles au Vinaigre, Vruchten op Water, Nouveau Bouchage sans plâtre, Vruchten op Brandewijn, op Siroop, Likeuren, Maraschino, Confituren en Geleijen, Suikerwerk, Moutarde Diaphane, Salade Olie, Rozijn-Wijn-Azijn, Vieux Cognac, Old Champagne Cognac, John Alberty 1/1, 1/2 en 1/4 pijpen Cognac, Azijn op fust, Absinthe Suisse, Prunes d'Ente, Macaronie en Vermicelli, Rozijnen, Vijgen, Saucissons, Fromage de Gruyère, Conserves, als: Sardijntjes, Celeris-au-Jus, Asperges entières, Petits-Pois au Beurre, Champignons au Beurre, à l'Huile et au Naturel, Truffes pures, Patés de Foie Gras Truffés, Patés de Volailles assortis, etc., etc., Eau de Lavende, Parfumeriën en Zeepen, Kist Bronzen en Porceleinen Voorwerpen voor Consoles en Étagères, eene kist Wandelstokken, Zweepen en Karwatsen, Gemaakte Bloemen, Mode Artikelen, 2 kisten Kantoorboeken, Teeken Gereedschappen en Kantoorbehoeften, Speelgoed, Porceleinen Tafelserviezen, een assortiment Pistolets et Carabines de Salon, Carabines de Tir, à 1 et 2 coups, Revolver-Deane de 5 et 6 coups, Couteaux de Chasse, alles met toebehooren en eenen voorraad Amorces à Balles.

Alsmede pas ontpakt:

Een Factuur Prachtige Massief Mahoniehouten, te Brussel vervaardigde, Meubels,

als:

Kleeder-, Hang- en zeer fraaije Boekenkasten, Stellen Meubels à la Renaissance, bekleed met Rood en Bruin Maroquin Leder, Peluche en Trijp, Damast en Paardenhaar, Voltaires, Zieken- en Nachtstoelen, Etagère Kastjes, open en gesloten met Spiegelglas, Secretaires, Toilet- en Waschtafels met Marmeren Bladen, Dames Werktafeltjes, Kleedspiegels, Consoles en Ronde Sophatafels. Knapen met Marmeren Bladen, een Prachtbuffet met Wit Marmeren Blad, Eetenstafels voor 18, 24 en 36 personen, Speeltafels, Reis-Cassetten, etc., etc., benevens drie Billardtafels met toebehooren en Lampen, alles met de meeste zorg en netheid bewerkt, alsmede een assortiment **Schilderijen**, waaronder in Olieverw en vorm Medaillon. Een factuur **Engelsche Lampen, geheel Nieuw Model**, uitgevonden ter voorkoming van het breken der Onderschotels, als: Bronzen Kroonlampen van 3 en 4 armen, verschillend versierd, Prachtige Tafel-, Hang-, Muur- en Kantoorlampen, Stellen Verlakte Thee- en Presenteerbladen, met Banket-Trommeltjes, Soese- en Broodmanden, Pleetwerken, waaronder Stellen Lepels en Vorken, élégant model, alles tegen verminderde prijzen verkrijgbaar.

(326) VAUPEL & Co.

OP NIEUW ONTVANGEN:

Engelsche Wagentuigen met koper en pleet gemonteerd voor twee en vier paarden, bendietuigen, zadels fraaije wagen en bendie lantaarns, alsmede eenige mooije mylords en vis à-vis, enz.

(398) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

ENGELSCHE SCHEERMESSEN

uit de Sheffield's Fabrieken van *Hall & Colley* en *Joseph Mappin & Brothers*, in stellen en doozen.

Voor de deugdelijkheid dezer onovertroffen qualiteiten wordt geguarandeerd.

Echte Engelsche Dames Scharen,

uit de Fabrieken regtstreeks ontvangen en te bekomen bij

(405) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

Pas uit Engeland per Eng. schip *Lady Bruce* ontvangen en bij de Ondergeteekenden verkrijgbaar:

KAMP-NECESSAIRES,

iedere Necessaire bestaande uit den volgenden inhoud, als:

1 paar koperen Blakers, 1 valiesje met Naalden, Garens enz., 1 stalen Mes, 1 electro zilveren Vork en Lepel, 1 dito Bord à 6 dm, 1 dito drinkglas, 1 Scheermes en riem, 1 Schaar, Knoopen, enz., 1 Knipmes met Kurkentrekker, Lancet, enz., 1 Kleederborstel, 1 Haarborstel, 1 Spiegeltje, 1 doosje, inhoudende 1 Tandenschuijer, 1 Nagelschuijer, 1 Scheerkwast, 1 stukje Zeep, 1 ijzeren Lepel voor het smelten van lood.

De **Kamp-Necessaire** is een hecht houten kistje, omtrent twaalf duim lang, zeven duim breed en vier en een halve duim diep, en geëmballeerd in een lederen valies.

(397) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

PH. F. VOORNEMAN,
te Salatiga,
ontving per „Gelderland":

Versche Boter.	Haantjes bier.
Bloem-, zuur- en roode Kool.	Rhijnwijn.
Koek.	Jamaica rum.
Hammen.	Focking's annisette, enz.
Zoetemelksche kaas.	Verlakte tafelkleeden, prachtig gebloemd.
Gerookte zalm.	
Versche »	Gemaakte hemden.
Saucijs de Bologne.	Mooijé karwatsen.
Saucijsjes in witte stopflesschen.	Tricot.
	Jassengoed.
Rolpens idem.	Flanel.

en

pas uitgepakt: prachtige Jagtgeweeren en Buksen, in mahoniehouten kistjes.

Op nieuw verkrijgbaar; John Alberty Cognac merk *Faure Frères*, exquise Fransche Wijnen, enz. (376)

DE PILLEN VAN HOLLOWAY

zijn een onfeilbaar geneesmiddel voor de waterzucht.

Uittreksel uit eenen brief van den heer Eduard Rowley te Tobago, Indian Walk, gedagteekend 8 April 1853, aan den professor Holloway: »Mijnheer, ik vervul een aangename pligt jegens u, door u kennis te geven van eene genezing eener gevaarlijke ziekte, namelijk de waterzucht, welke genezing, door den bijstand van God, heeft plaats gehad, ten gevolge van het gebruik maken van uwe pillen. In den loop van acht maanden werd mij vijfmaal het water afgetapt onder de behandeling van twee kundige geneesheeren, doch mijn toestand verbeterde niet. Ik begon toen uwe pillen te gebruiken, waardoor ik in zes maanden tijds radicaal ben genezen.

De Prijzen dezer Pillen en Zalf zijn als volgt:

Doosjes Pillen à.......... *f* 1,— , *f* 3,— en *f* 5,—
Potjes Zalf à .... - 1,— , - 3,— » - 5,—

Elk doosje en potje is vergezeld van eene aanwijzing hoe men de Zalf en Pillen gebruiken moet.

Zijn op franco aanvrage à contant te bekomen bij *Kruthoffer & Soesman* te Samarang, alwaar dezelve in het groot en klein verkrijgbaar zijn. (1616)

REVALENTA ARABICA.

Op nieuw ontvangen 1000 Blikken.

(127) VAUPEL & Co.

---

maakte elks opmerkzaamheid gaande: het naderde steeds, de deur der kamer werd met drift opengestooten: *Lambert* trad binnen, en snelde, met voorbijzien van alle aanwezigen, naar zijne verloofde toe. Toen hij haar bij zijne tehuiskomst niet vond, was hij haar met de ontstelde ouders gaan zoeken en, terwijl hij elkeen ondervroeg, klonk hem de treurmare als een donderslag in de ooren, dat zij als kerkroofster gevonden was en dat zij zich in het kostershuis bevond. Vergezeld van *Doornhaag* en zijne vrouw, spoedt hij zich naar haar heen, om te zeggen dat zij onschuldig was, om haar weer te vinden en op te eischen. O hij kende haar immers beter dan al de anderen! wie als hij, kon meer overtuigd zijn, dat zij niet in staat was eene misdaad te plegen? zij, die al, wat onedel was, verafschuwde, die altijd het goede deed, die de vriendin der armen, de zorgende moeder van verlaten weezen was, die nimmer iemand een traan van smart deed storten, alleen die van vreugde en dankbaarheid! De goede zuster, de liefderijke dochter, de getrouwe verloofde, kon geene kerkroofster wezen! neen, dat was onmogelijk! Nagenoeg dezelfde gevoelens kwamen op in de ziel van *Doornhaag* en zijne vrouw — en toch waren zij zoo ontsteld, en dreef de angst hen voort, om *Lambert* te volgen. Kort na hem traden ook zij binnen, en weenende naderen zij hunne ongelukkige dochter.

De ontmoeting van dit edele viertal was hoogst aandoenlijk en tevens verschrikkelijk. Die strijd was voor *Hanna* bijna te zwaar, haar lijden niet te noemen, en toch zij bood alles het hoofd; zij werd geene meineedige. Eenmaal slechts had zij half luid geroepen: »Ik ben onschuldig!" doch slechts eenmaal, toen ontvloeide er geen enkel woord meer aan hare lippen.

De dorpsklok sloeg middernacht. De geestelijke en burgerlijke overheden, die aanwezig waren geboden dat allen uiteen moesten gaan, ten einde de rust van den nacht niet te storen.

Hanna mogt niet naar huis wederkeeren. Zij kon hare onschuld niet bewijzen, dus als schuldig werd zij in bewaring gehouden. De eenige gunste, die verkregen werd, was dat zij niet naar het raadhuis werd overgebragt, en dat de genoemde kamer in het kostershuis, hare gevangenis mogt zijn.

IV.

Het mag als eene waarheid worden aangenomen, dat een lijden, door zonde en misdaad berokkend, zwaarder drukt, dan een dat door de onschuld wordt gedragen, maar toch het is niet te ontkennen, dat een schuldeloos lijdende een zwaren last op zijne schouders heeft te torschen, als hij met een vrij geweten schande en misdaad het hoofd moet bieden.

De zonde verhardt meestal het hart van den booze en heeft hem dat zachte en fijne gevoel ontnomen, dat juist den deugdzamen zoo dubbel het wigt van hunnen ongelukkigen toestand doet ondervinden. De booze heeft door zijne daden getoond, dat eer en deugd hem onverschillig zijn, de brave daarentegen heeft beide boven alles lief, en koestert ze steeds als troetelkinderen aan zijne borst; zich beide deze schatten op eenmaal ontroofd te zien, brengt zwaarder lijden teweeg, dan men zich soms kan voorstellen; wel blijft er eene onwaardeerbare bron van troost en bemoediging over in het gerust en onbezwaard geweten, en in het bewustzijn, hart en oog vrijelijk ten Hemel te kunnen en mogen verheffen, doch die bron is niet altijd voldoende, om lafenis en troost te schenken; de smart overstelpt somwijlen geheel de ziel en maakt zijn invloed magteloos. Dat ook ondervond *Hanna*; zoo was haar toestand, toen zij, geheel alleen gebleven, den sleutel in het slot van de kamerdeur hoorde omdraaijen, voor haar een bewijs, dat zij als gevangene was opgesloten. Het waar haar, als of men haar van buiten toeriep. »Gij zijt misdadig en strafwaardig!" — die stem overtrof het zachte gefluister van haar inwendig gevoel? »Gij zijt deugdzaam en niet strafschuldig!" — Wanhoop greep haar met wreede handen aan, deed haar lijden en klagen, benam haar troost en moed. — Daar zat zij nu, de schoone en alom benijde pachtersdochter, — die des

AMERIKAANSCH MEEL.

Aangebragt per het schip *Rebekah*, kapitein *J. R. Couvin.*

In Blikken van 12 Pond.
» » » 25 »
» Zakken » 50 »

(372) LEROUX & BERNE, Noordwijk.

WAGEN- DIENST

van F. LOZE te Djocdjocarta.

De Ondergeteekende heeft de eer te berigten dat bij hem, na 12 uren bevorens bekomene kennisgave in huur te bekomen zijn Rijtuigen en Paarden.

Van **Djocdjocarta** naar **Magelang**.

Voor een Persoon .... *f* 20.— Rec.
Voor elken Persoon meer .... - 8,— »

Van **Djocdjocarta** naar **Klatten**.

Voor een Persoon .... *f* 16,— Rec.
Voor elken Persoon meer .... - 7,— »

Reisrijtuigen te rekenen van en met den dag van vertrek tot en met den dag van terugkomst (zonder paarden) per dag .... - 5,— »

(373) F. LOZE.

TE KOOP **Drie** jonge, fraaije en groote Preanger Paarden, geschikt voor Rij- en Race-Paarden. Adres

(402) H. M. VAN DORP.

TE KOOP Het door den Heer Mr. *P. Mijer* bewoonde huis en erf, met den daarbij behoorenden kampong Kramat, te bevragen bij

(406) D. J. K. PIETERMAAT. Kramat.

Op aannemelijke voorwaarden **uit de hand te Koop of te Huur:** Een Huis op het Koningsplein, bewoond door den eigenaar.

(375) J. A. PATTIJN.

TE HUUR **op Buitenzorg**, met 1e Maart 1855 te aanvaarden, een aangenaam en aan den grooten weg gelegen Huis, voorzien van goede Kamers, Bijgebouwen, enz. Dit Huis kan ook des verkiezende tegen billijke conditiën gekocht worden. Adres franco onder lett. X bij de boekhandelaren en boekdrukkers *Lange & Co.* te Batavia of bij den eigenaar den heer *R. Hendriks* te Buitenzorg. (392)

TE HUUR met 15 Maart 1855, een Huis aan den Nieuwen weg van Tana Abang naar Parapattan.

(379) K. F. HOLLE.

Ongemeubeleerde Kamers te Huur,

met of zonder Kost, te bevragen bij den heer

(377) W. BRUINING.

TE HUUR Met 1 Maart aanstaande, een Huis, vroeger bewoond door *G. Buys*. Te bevragen bij den heer *Zecha* op Bazaar Baroe. (350)

f 20,000,-

op Hypotheek te bekomen.

Bij

(393) J. C. VAN CHAMBON, qq.

127ste Frankforter LOTERIJ.

Gewaarborgd door het Gouvernement der vrije stad Frankfort, in 6 klassen, bedragende *f* 1,828,450.

Deze Loterij, gevestigd en gewaarborgd door het bestuur der vrije stad Frankfort, bestaat uit 26,000 Loten en bevat 13,000 Prijzen, 11 Premiën en 20,000 vrij Loten, zooals nader in het Prospectus wordt opgegeven.

Prijs van Loten, geldig voor alle klassen van af de betaling der koopsom.

1 Geheel Lot *f* 120,—	1 Half Lot *f* 60,—
5 » » - 540,—	2 » » - 120,—
10 » » - 960,—	10 » » - 540,—

Prospectussen, waarin het plan dezer Loterij breedvoerig wordt opgegeven, alsmede de Loten zijn te bekomen bij den Boekhandelaar *H. M. van Dorp*, te Batavia.

(182) J. A. SCHWARZSCHILD SONS.

Frankfort a/Main.

FRANKFORTER LOTERIJ

126ste Trekking.

Bij deze Trekking zijn de Kapitale Prijzen gevallen als volgt:

No. 25512 *f* 100,000
» 25650 - 50,000
» 21208 - 20,000
» 22777 - 15,000
» 5902 - 12,000
» 5309 - 10,000
» 25185 - 5,000
» 25271 - 4,000 en de Premie van *f* 100,000.

(181) J. A. SCHWARZSCHILD SONS.

Frankfurt a/Main.

Door het vertrek naar Europa van den Ondergeteekende is de firma *van Maanen & Co.* generale gemagtigden der heeren *P. F. la Court* en *H. Versluys*.

(403) J. J. VOLKERT.

Samarang, den 17 *Februarij* 1855.

De Ondergeteekende door ziekte verhinderd wordende, persoonlijk van vrienden en bekenden afscheid te nemen, kwijt zich daarvan door deze, met de wensch, dat het hun moge welgaan, terwijl hij zich in aller aandenken is aanbevelende.

(830) J. A. CLIGNETT.

Batavia, den 20 *Februarij* 1855.

Men verlangt bij eene Familie eene **Gouvernante** tot het geven van Onderwijs in de Hollandsche en Fransche taal, alsmede in de beginselen der Muzijk.

Adres

(401) H. M. VAN DORP.

De inzender van het Gedicht:

Ds......h te Bencoelen
of
't is klamm!

wordt verzocht zijnen naam op te geven, aan dengene, aan wien hij hetzelve heeft toegezonden, kunnende hetzelve anders niet geplaatst worden. (385)

Bencoelen, *Februarij* 1855.

In een der aangenaamste gedeelten buiten Batavia wordt aangeboden **gelegenheid tot inwoning voor een Heer.** Adres lett. E. J. aan het bureau van den *Java-Bode*. (352)

Boek- en Papierhandel.

Ontvangen eene groote factuur **SCHRIJFBOEKEN** in verschillend formaat, **Copiëer Papier** in 4° gesneden, enz., enz.

(301) H. M. VAN DORP.

Batavia 1855.

Scheikunde.—Cultuur.

Voorhanden in den boekhandel van *van Haren Noman & Kolff*, te Batavia:

Girardin, Scheikunde voor den beschaafden stand en het fabriekwezen, in linnen band *f* 14.
Stockhardt, Algemeene Landbouw-Scheikunde *f* 6.
Strumpf, Vorderingen der Scheikunde in hare toepassing op den Landbouw *f* 5.
Donovan, Beginselen der Scheikunde, 1854 *f* 4.
Regnault-Stecker, Beknopt leerboek der Scheikunde *f* 6.
Pelouze et Fremy, Notions générales de Chemie *f* 6.

Benevens de nieuwste werken over **NATUUR- en WERKTUIGKUNDE.** (386)

ALEXANDRE'S ELECTRO GALVANISCHE PENHOUDERS

ad *f* 3,— per stuk,

ALEXANDRE'S STALEN PENNEN

ad *f* 4,— per gros,

VERKRIJGBAAR:

Te Batavia bij Heeren Boekhandelaren.
» Samarang bij *van Haren Noman, Kolff & Co.*
» Soerabaya bij *E. Fuhri, van Raalten & Kocken.*
» Padang bij *W. Bissink.*
» Cheribon bij *Blok.*
» Amboina bij *Harmsen & Bosscher. Darmstatter.*
» Menado bij *van Duivenbode.*

(354) VAN HAREN NOMAN & KOLFF.

Depôt van Muzijkwerken.

Ontvangen: **NIEUWE GUITAR- en VIOOLSNAREN**, in Blikken Doozen, per stel à *f* 5,—, afzonderlijk à *f* 1,— per stuk.

(184) H. M. VAN DORP.

Batavia, 23 *Januarij* 1855.

Boekhandel LANGE & Co.

Van de Pers gekomen:

Vereischt de Nederlandsch Oost-Indische Wetgeving van 1 Mei 1848 eenige wijzigingen? gevolgd van eenige bedenkingen over Mr. *Scheltema's* antwoord op eenige aanmerkingen omtrent art. 92 der overgangswet, door Mr. *Bake*. Prijs franco per post *f* 5,— (369)

Boekhandel LANGE & Co.

Courtin's Encyclopedie, 24 deelen en een deel Platen, keurig gebonden. (370)

VERTREKKENDE PERSONEN.

Mevrouw *Redeker*; gemagtigden *Reynst & Vinju*. (383)

J. H. Clignett is gevolmagtigde van *J. A. Clignett*. (381)

Het Stoomschip **KONINGIN DER NEDERLANDEN**, kapt. *Deighton*, zal op den 1sten Maart 1855 vertrekken naar **Samarang** en **Soerabaya.**

Nadere inlichtingen te bekomen bij

de Directeuren der N. I. S. M.

(390) MACLAINE, WATSON & Co.

Batavia, den 22 *Februarij* 1855.

Naar *Benkoelen* en *Padang*

zal 48 uren na aankomst der verwacht wordende Landmail, vertrekken het Stoomschip *Padang*, kapt. *Persille*.

Voor Vracht en Passage adressere men zich aan

De Agenten,

(388) B. KOPERSMIT & Co.

21 *Februarij* 1855.

morgens nog aan huwelijksfeesten en bruidstaat dacht, die van geluk en liefde droomde, — gevangen alléén met hare smart en eene toekomst vóór zich, die haar somber en akelig tegenblikte. Twee volle uren bleef zij wakende op hare legerstede zitten. Het waren lange lijdensuren, zoo als zij ze nimmer gekend had, die zij niet geloofd had ooit te zullen beleven, uren van strijd en wanhoop, waarin zij uitkomst zocht voor het bange van haren toestand, raad hoe te handelen, kalmte om het kloppen van haar hart te doen bedaren, balsem om het rusteloos hijgen van haren boezem te stillen. Doch zij zocht vruchteloos, zij vond geen troost, geene hoop. Tallooze denkbeelden doorkruisten hare ziel, doch redding boden zij haar niet aan. Den duur gezworen eed kon zij niet breken, zij was tot meineed te vroom, te eenvoudig, te bijgeloovig; al was die eed haar afgedwongen geworden toch vreesde zij, zoo zij dien verbrak, eene groote zonde te begaan; zij meende dan den vrede harer ziele te verliezen, en de rust van hare geliefde afgestorvenen te zullen storen. Het geheim van den eed, onder het zegel van den biecht aan den priester mededeelen, ten einde ten minste in zijne oogen geregtvaardigd te worden, had zij zich eerst voorgenomen, doch zij verwierp dit plan even snel; zij wilde den geestelijke liever in den waan van hare schuld laten dan hem in de verzoeking brengen zelf meineedig te worden; zij wist, hoe regtvaardig hij was, en daarom vreesde zij, dat hij haar niet onschuldig zou laten lijden. Dan kwam haar weder het huisgezin van *Jacob* te binnen; hij had eene brave vrouw en vijf schuldelooze kinderen, zij zouden eene prooi van schande en ellende worden, zij verbeeldde zich, dat zij de kleinen de handen smeekende tot haar zag opheffen. Zij hoorde hen klagen en weenen. En toch wilde zij zoo gaarne vrij worden en geëerd blijven, zij had hare ouders, broertjes en zusjes zoo lief, zij beminde *Lambert* zoo opregt en onwankelbaar, zij kon het denkbeeld niet verdragen door hen schuldig gewaand te worden, en gescheiden van hen te moeten leven. Het was haar te moede, alsof zij krankzinnig zou worden.

Eindelijk viel haar afgemat hoofd op de peluw neder en de god des slaaps strooide zijn maankop over de vermoeide naar ligchaam en ziel uit; het was als of van zijne vleugels kalmte en vrede daalde, die eene zoete rust en verkwikkende sluimering over de lijdende uitgoten. O! slaap, wat is uwe magt toch groot! wanneer gij met uwen scepter zwaait over zwakken en treurenden, dan brengt gij kalmte aan, en gij vernieuwt de krachten. Hoe heilzaam is uw invloed hoe weldadig uw heulsap! Gij zijt als een Engel Gods, die neergedaald uit hooger sfeeren, met den palmtak in de hand. den droeve vrede en troost toewenkt.

Den volgenden morgen na het ontwaken gevoelde *Hanna* zich werkelijk verkwikt door de rust van den nacht, wel waren hare wangen verbleekt, en gaf haar geheel voorkomen neerslagtigheid te kennen, maar haar inwendige gemoedsgesteldheid was kalmer, haar hoofd helder, hare gedachten opgewekter. Zij gevoelde zich in staat, om met meer bedaarheid over het gebeurde na te denken, zij kon weer bidden en aan God om kracht en licht vragen, zij kon zich wapenen voor den strijd, die haar wachtte. Zij knielde neder voor het beeld der Heilige Moeder Gods en zij bad lang en vurig; het was haar alsof een vriendelijke engel tot haar nederdaalde, die haar woorden van troost en bemoediging toefluisterde, zij nam zich voor om zich te onderwerpen, en zoo lang te strijden en te lijden, als het haar opgelegd zou zijn. Eenmaal, hoopte en vertrouwde zij, zou hare onschuld aan den dag komen!

(*Wordt vervolgd.*)

Passage naar *Nederland*

wordt aangeboden met het snelzeilend Campagne barkschip *Eduard Marie*, kapitein *H. Eeltjes*, uitmuntend ingerigt tot den overvoer van Passagiers, zullende vermoedelijk tegen het einde der volgende maand van hier vertrekken.

Adres te Soerabaya bij de heeren *Schimmelpenninck & Co.* en alhier bij de Agenten

(391) TIEDEMAN & VAN DER BURG.

BATAVIA, 19 *Februarij* 1855.

Passage naar Rotterdam,

met het extra snelzeilend schip *Gertrude*, kapitein *J. Lourens*, hebbende aan boord een bekwamen doctor en uitmuntend ingerigt voor den overvoer van passagiers. Het schip zal waarschijnlijk tegen de helft van de maand Maart aanstaande van hier vertrekken.

Te bevragen bij

(374) REIJNST & VINJU.

BATAVIA.

In den vroegen morgen van heden is, Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal met Mevrouw *Duymaer van Twist* en gevolg, van hier naar Buitenzorg vertrokken.

— Naar wij vernemen heeft Z. M. stoomschip *Borneo*, onder het bevel van den luitenant ter zee der 1ste klasse *Uhlenbeck*, op den 15den Februarij van Samarang herwaarts gestoomd, op de hoogte van Indramayoe op eén klip gestooten, waardoor het zulk een zwaar lek bekwam, dat het zich op dat oogenblik in een zeer hachelijken toestand bevond. Z. M. stoomschip *Etna*, luitenant ter zee 1ste klasse *P. A. Mathysen*, zich in de nabijheid bevindende, heeft dien bodem daarop op sleeptouw genomen en naar Onrust gesleept om de noodige herstellingen te ondergaan.

— Van Bekasi berigt men dd. 21 dezer, dat den dag te voren in de rivier van dien naam het lijk van een onbekenden Chinees was opgevischt. Bij schouwing bevond men dat ooren en staart waren afgesneden en aan het ligchaam nog drie groote kapwonden. Naar gissing moet de moord, want anders dan aan een moord valt hier niet te denken, drie à vier dagen te vóren gepleegd zijn, en de onbekendheid van den vermoorde doet veronderstellen, dat het lijk van eene verre hoogere plaats aan de rivier is komen afdrijven.

— Men meldt ons van Buitenzorg, dd. 22 dezer: In den namiddag van heden, zijn. op het land Tjibinong Oost, in deze afdeeling gelegen, zeven buffels, in de nabijheid van het heerenhuis, door den bliksem gedood.

— Op den 30sten Januarij ll. is op de riffen van het Prinsen Eiland totaal vergaan de Olderburger brik *Visurgis*, kapt. *A. G. Hayssen*, op reis van China naar Londen.

Terwijl het schip binnen weinige uren geheel werd verbrijzeld, hebben de opvarenden ten getale van 10 en een passagier, zich door zwemmen naar het Prinsen eiland kunnen redden; alleen van eenig, van het verbrijzeld schip aangespoeld, voedsel moesten zij aldaar 16 dagen leven, zonder door een der velen straat Sunda in en uitgaande schepen te worden opgemerkt. Na eindelijk een vlot vervaardigd te hebben, is een gedeelte der manschap met deze naar den wal van Java overgestoken en mogt gelukkig de Meeuwen baai bereiken. Aldaar vonden zij bij het Inlandsch hoofd en de inwoners de beste ontvangsten spoedige hulp en werden de 11 schipbreukelingen achtereenvolgend afgehaald en naar Tjiringin vervoerd alwaar zij door den assistent resident en andere ingezetenen alleredelmoedigst onthaald en van het noodigste voorzien werden.

De ongelukkigen zijn laatstleden Zondag avond in eene praauw ter reede van Batavia aangekomen, doch hebben van de schipbreuk niets gered. zoodat zij zich zelfs met eenige aangespoelde doeken tegen den invloed van het weder moesten wapenen.

NEDERLAND.

De *Staats-Courant* bevat het volgende overzigt van de opbrengst der middelen (hoofdsom en opcenten) over de tien eerste maanden van 1854, in vergelijking gebragt met derzelver opbrengst over de tien eerste maanden van 1853:

Dir. bel.: 1854 *f* 16.449.215.49½; 1853 *f* 16.276.013.16.
In- en uitg. regt. en scheepvaartregt.: *f* 3.936 617.96½, 1853 *f* 4.232.209.16½. Accijnsen: 1854 *f* 16.756.232 91½; 1853 *f* 16.614.496.84. Waarb. en belasting der gouden en zilv. werk.: 1854 *f* 199.100.79½; 1853 *f* 181.691.92.
Indir belast.: 1854 *f* 9.794.756.06½; 1853 *f* 1.659.433.82½.
Opbr. d poster.: 1854 *f* 1.266 924.43½; 1853 *f* 1.221 208.07.
Opbr. der Staatslot.: 1854 *f* 275.969.50; 1853 *f* 275.905.50.
Tot.-gener. 1854 *f* 48.678.817.17; 1853 *f* 47.478.055.48½.

— Dezer dagen strandde in de nabijheid der gemeente Uithuistermeeden het schip *de Onderneming*, kapitein *Felse Ottes Heida* komende van Koningsbergen en bestemd naar Amsterdam, geladen met tarwe. Nadat de kapitein en zijne 3 schepelingen zes uur lang in den mast hadden gezeten, om zoo hun leven te redden, zijn zij behouden aan wal gekomen bij *Gerrit Pieterman*, daglooner te Uithuistermeeden, en door dezen liefderijk verpleegd. Het schip en de lading was nog in zijn geheel, en de kapitein moest zijn schip zien bestormen en sloopen en vernielen door een 25tal personen, die van Delfzijl met drie schepen waren overgekomen, — Moedwillig kapten zij het tuig. de masten, het anker, ja zelfs binnen zijn bureau bleef niet ongeschonden; zij namen, wat hun voorkwam, en laadden dit alsook de tarwe in hunne schepen, niettegenstaande het verbod van den kapitein. Zij dreigden hem zelfs. en de hulp, die hem volvaardig door den burgermeester opperstrandvonder werd gegeven, bleek onvoldoende; want ook na diens verbod, bleef men met overladen onder bedreigingen voortgaan. Wij vernemen, dat aan de justitie daarvan mededeeling is gedaan en dientengevolge reeds arrestatiën hebben plaats gehad.

— De hooge raad der Nederlanden (kamer van strafzaken) heeft uitspraak gedaan in de zaak van *J. de Vries*, die zich in cassatie had voorzien tegen een arrest van het hof in Noord-Holland, waarbij hij tot gevangenisstraf is veroordeeld, wegens het schrijven van eene brochure getiteld: *Een Standbeeld in den zak*, door *Asmodée*, De raad heeft al de voorgestelde middelen van cassatie als ongegrond beschouwd en het beroep van req. verworpen. Bij dit arrest is uitgemaakt, dat de verjaring van den eersten druk eener brochure, niets afdoet tot de vervolgbaarheid van een derden druk, daar iedere nieuwe druk een nieuw feit daarstelt.

— Thans is in hechtenis genomen de persoon van *T. Apeker* (*van der Ven*) schrijver van het beruchte blaauwboekje, die na een arrest van het provinciaal Hof van Zuid-Holland, waarbij hij tot eene boete van *f* 2000 en een jaar gevangenistraf was veroordeeld, zich — hangende het verzoek der nu verworpen cassatie — naar Belgie had begeven en van daar over de grenzen was teruggebragt, daar hij geene voldoende middelen van bestaan had kunnen aanwijzen.

— Den 28 Nov. heeft in de residentie zonder militaire eerbewijzen de ter aardebestelling plaats gehad op het R. Cath. kerkhof, van den majoor *Schreuder*, van het 2de regement dragonders; op de begraafplaats bevond zich het corps officieren benevens het corps muzijk van gen regement, die aldaar de laatste eer bewezen aan den overledene, die om zijne uitmuntende hoedanigheden zoo bij zijne meerderen als minderen in hoog aanzien stond.

— Den 30 Nov. heeft, mede zonder militaire eerbewijzen, de plegtige ter aardebestelling op de burgerlijke begraafplaats te Delft plaats gehad, van wijlen den heer *B. R. de Bruin*, in leven kapiten bij het reg. grenadiers en jagers. In den vroegeren morgen was het lijk uit de residentie naar Delft vervoerd, alwaar het door den staf en verdere officieren van gemeld regement werd ontvangen, waarbij de overledene sedert meer dan 22 jaren had gediend. Hij werd door hen, van wie hij zoo lang de wapenbroeder was geweest, naar het graf geleid. Hij was een wakker en braaf krijgsman, die de achting en toegenegenheid van meerderen en minderen in groote mate had verworven.

— Het voor den landbouw gunstige weder, geeft voortdurend leven en beweging aan dezen belangrijken tak van bestaan.

Het vee is tot een buitengewoon hoogen prijs geklommen en niet zelden werd het tijdens de jongste najaarsmarkten, reeds opgekocht, vóór het ter markt was.

De gunstige toestand der landlieden komt dan ook gedurig ter sprake. Dezer dagen meldde men o. a. uit Hoorn:

»De toenemende welvaart onzer landlieden, die thans voor de voortbrengselen van veeteelt en landbouw het dubbele inkomen hebben van vroegere, evenwel niet onvoordeelige jaren, maakt hen zoo speelzuchtig, dat men thans niet alleen in meublement en vertering den anders eenvoudigen landman niet meer herkent, maar hij gaat zoo ver, dat hij thans het goud gelijk stelt met het zilver in vroegere jaren. Zoo ziet men thans vele landlieden met tabaks- en sigaardoozen, en het bestellen ter vervaardiging van gouden eetlepels en vorken is geene zeldzaamheid bij de goudsmeden in onze provincie meer, ja, men spreekt zelf van grooter gouden huisraad, dat reeds besteld zoude zijn."

ENGELAND.

— Van wege den Britschen minister van buitenl. zaken is, bij een schrijven van den 6den Nov., aan een Londensch handelshuis medegedeeld, dat de Russische havens der Zwarte en der Azowsche Zee streng geblokkeerd zullen worden, maar dat gedurende de krijgsoperatien in de Krim niet bepaald kan worden opgegeven, wanneer er werkelijk eene effectieve blokkade bestaat.

In den brief, waarop dat schrijven een antwoord is, wordt gezegd, dat in de eerste vier maanden, nadat men in Indië kennis van de oorlogsverklaring ontvangen had, niet minder dan 107.500 quarters lijnzaad te Calcutta naar Engeland ingescheept zijn, tegen 16.500 quarters in denzelfden tijd van het vorige jaar. Dit wordt aangevoerd als een blijk, hoeveel zou kunnen gedaan worden om de Russische producten te vervangen, indien de handel maar zekerheid, had dat de aanvoer uit Rusland in de daad ophoudt.

— Ten einde de bezorgdheid aangaande den jongsten graanoogst in Engeland, tot bedaren te brengen, zegt *the Sun*, is het goed om aan te toonen, dat die inzameling heeft bedragen 16,550,000 quarters tarwe, terwijl de jaarlijksche consumptie voor het geheele Vereenigde Rijk 18,000,000 quarters beloopt. Het tekort zal gemakkelijk aan te vullen zijn, daar de toestand verleden jaar moeijelijker was dan tegenwoordig, nu de graanoogst over het algemeen gunstiger is uitgevallen dan in 1853.

— De *Morning Advertiser* deelt als zeker mede, dat de oneenigheden, die reeds oorspronkelijk in het cabinet hebben plaats gehad, betreffende de houding, welke het land behoorde aan te nemen tegen het vermoeden van den oorlog met Rusland eenige zekerheid kreeg, thans op nieuw zijn uitgebroken. Lord *Palmerston*, lord *John Russell* en de markies *van Landsdowne* scharen zich bij elkander en dringen op krachtiger maatregelen en handelingen aan, terwijl de graaf *van Aberdeen*, de heeren *Gladstone* en *Sidney Herbert* met nog twee of drie leden van het cabinet eene meer verzoenende staatkunde toegedaan zijn.

— Het grootste gedeelte der voor het expeditie-leger bestelde houten huizen is afgeleverd en ligt te Portsmouth ter inscheping gereed. Zij zijn ligt gebouwd en kunnen zonder veel tijdverlies opgezet en weder uit elkander genomen worden. Zij zijn 20 voet lang tegen 16 voet breed, en bevatten ruimte genoeg voor 20 man. Aan beide zijden in de lengte bevinden zich de slaapplaatsen, tusschen welke een smalle gang is, aan het einde waarvan de deur en aan het andere einde een venster zijn aangebragt. In het midden zal een kagchel worden geplaatst, Er zullen voorloopig 1000 zulke huizen verzonden worden.

— Eene met betrekking tot de jurisprudentie merkwaardige kwestie is dezer dagen voor het hof van *Queen's Bench* behandeld. Een in Engeland wonende Rus had eene aanklagt ingediend tegen een Brit, die weigerde hem eene schuld van £st. 52,10 te betalen. De regter, lord *Campbell*, besliste in overeenstemming met zijne ambtgenooten, dat de Engelschman niet tot de betaling gedwongen kon worden, daar een burger van een vreemden vijandelijken staat, volgens de bestaande wette geen aanspraak kan maken op de regten en privilegie van het land. Deze uitspraak uit den mond van lor *Campbell*, een der meest verlichte regtsgeleerden, klink zeker vreemd Daarom moet men evenwel niet denken dat Engeland zich op zijn vijand wreken wil, door aa een Rus 52.10/- £st. te onthouden. Lord *Campbel* kon slechts volgens de bestaande wetten regt spreke en deze zijn, wat het onderhavige geval betreft, in de laatsten tijd niet veranderd.

— De dagbladen deelen de volgende levensbijzonderheden van lord *Raglan* mede:

Lord *Raglan* stamt af uit het huis van Someret, ee der oudste geslachten van Engeland. Van de aristocratische verwaandheid dier Somerset verhaalt de kronijk menige lachverwekkende anecdote. Onder anderen wa een hertog van dien naam, die voor 200 jaren leefde, zoo trotsch, dat hij, even als de potentaten in het Hemelsche rijk, het landvolk van de wegen liet wegjagen, wanneer hi in zijn rijtuig naderde, opdat hij door de blikken va het gepeupel niet bezoedeld zoude worden. Dezelfde Somerset gaf aan zijne vrouw eens eene duchtige teregtwijzing omdat zij zich zooverre vergeten had, om hem zachtkens met haren waaijer op de schouders te tikken. Doch niet al de leden van dat geslacht waren zoo dwaas. Er waren dappere strijders onder en een hunner *Eduard Somerset*, markies *van Worcester*, die in dienst van *Karel I* een door hemzelven aangeworpen corps met beleid kommandeerde, was de laatste edelman die zijn slot tegen de legerscharen van *Cromwell* verdedigde. Dit slot heette *Raglan-Castle*; van daar de naam van het tegenwoordige legerhoofd in de Krim.

Lord *Raglan* is de jongste zoon van den vijfden hertog van Beaufort en werd in Sept. 1788 geboren. Op 16jarigen leeftijd was hij vaandrig, op 20jarigen kapt. Hij vocht in al de veldslagen in Spanje en Portugal mede en ontving bij Busaco eene zware wonde. Hij was nog geen twintig jaren oud, toen hij reeds het volle vertrouwen van den hertog van *Wellington* bezat. Hij werd diens adjudant, zijn secretaris, zijn tweede hand. In 1811 werd hij tot majoor en een jaar later tot kolonel bevorderd. Na de abdicatie van *Napoleon* in 1814 keerde hij naar Engeland terug, huwde eene dochter van lord *Mornington* en werd daardoor een neef van *Wellington*. Toen *Napoleon* Elba verlaten had, keerde lord *Raglan* naar het vasteland terug en had het ongeluk te Waterloo zijn regterarm te verliezen. In de dépêches van den hertog van *Wellington* wordt *Raglan* herhaaldelijk met lof genoemd en tot belooning van zijne diensten, werd hij na dan slag van Waterloo bevorderd tot kolonel, adjudant van den prins-regent en benoemd tot ridder van de Bath-orde.

In de daarop volgende jaren van vrede werkte hij in de bureaux van het departement van oorlog. Als parlementslid speelde hij geene belangrijke rol, hij trad bijna nimmer als spreker op en stemde steeds met de tories. Ondertusschen werd hij in 1838 bevorderd tot luitenant-generaal en na *Wellington's* dood tot grootmeester der' artillerie, met welke waardigheid hij als baron *Raglan* den pairsrang ontving In 1845 verloor hij zijn oudsten zoon in den slag van Terozeschah; negen jaren later moest hij zich zelf weder in het veld begeven en ontving hij ter belooning van zijne bewezen dienst den maarschalkstaf. Sedert den dood van den markies *van Anglesey* is hij de eenige Engelsche veldheer, die den op het slagveld gewonnen heeft, want behalve hem zijn er nu nog maar twee Engelsche maarschalken, prins *Albert* en koning *Leopold* van Belgie.

— Uit Hull schrijft men, dat van daar 1000 ctr. lood naar Memel verzonden zijn, die zoo als men denkt voor Petersburg bestemd zijn. De douane-beambten te Hull maakten bedenkingen om het schip te laten vertrekken; zij seinden naar Londen en ontvingen magtiging om het schip te laten uitloopen.

— De Denen, die zich alhier bevinden, hebben een meeting gehouden, waarin over den staatkundigen toestand van hun land beraadslaagd is. Verscheidene hunner hebben hun diep leedwezen betuigd, dat de gebeurtenissen, die aldaar laatstelijk hebben plaats gevonden, de vrije instellingen van dat land zoozeer bedreigen, en in overeenstemming met dien geest, zijn eenige besluiten genomen. Onder anderen is ook het besluit genomen, om eene dankbetuiging tot de Britsche natie te rigten voor de bescherming, die zij, ingevolge hare vrije instellingen, in dit land genieten, waarbij tevens in warme bewoordigen hunne sympathie voor Engeland en zijne geallieerden in den tegenwoordigen oorlog tot de zegepraal van beschaving en regt, wordt te kennen gegeven.

— Volgens de Sun, heeft het bestuur der posterijen, niettegenstaande de regering veel stoombooten van transatlantische maatschappijen afgehuurd heeft tot het vervoer van troepen en ammunitie naar de Krim, voor eene behoorlijke postdienst gezorgd. Nu namelijk de stoomboot, die met de Australische mail in het eerst der volgende maand zou vertrekken, ook tot dat einde bestemd is, heeft de postdirectie den clipper *James Bainer*, te Liverpool te huis behoorende, afgehuurd, om den 9 December die mail over te brengen, onder voorwaarde dat die togt in niet langer dan 95 dagen moet afgelegd worden. De mail naar de Antilles vertrekt den 2 December.

— In eene der in de nabijheid van het Strand gelegen straten heeft een brand gewoed; de gebouwen van de Whitington Club en de laatste overblijfselen van de oude herberg het Anker en de Kroon, waar een twintigtal jaren geleden de meeste politieke meetings der hoofdstad werden gehouden, zijn daarbij verbrand. Men heeft alleen het zilverwerk behouden, dat men in den vorm van staven onder de puinhopen heeft gevonden.

FRANKRIJK.

Het verbod om sterken drank uit graan te bereiden, heeft te Parijs natuurlijk in de disteleerderijen de grootste stoornis verwekt te meer, daar de regering het keizerlijk decreet daartoe al dadelijk met gestrengheid doet handhaven. Onmiddellijk na de afkondiging van dat decreet, zijn in alle stokerijen de aanwezige voorraden graan opgenomen; deze worden verstookt, doch de rijksbeambten houden zorgvuldig de wacht, dat nog graan noch meel op nieuw in de disteleerderijen kunnen worden gevoerdt. Slechts weinige dagen zijn haar gelaten om het aanwezige graan te verstoken, daarna zullen zij den arbeid moeten staken.

— Te Rouaan is eene proef genomen met een me-

BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Zaturdag 24 Februarij 1855, No. 16.

chaniek paardentuig, uitgevonden door den heer *Leriche*, hetwelk ten doel heeft om de ongelukken door het op hol gaan der paarden voor rijtuigen gespannen, te voorkomen. De toestel bestaat in eene *guide de sûreté*, die de koetsier onder zijn bereik heeft en door behulp van welke hij onmiddelijk het geheele mechanieke paardentuig kan doen vallen, de paarden in vrijheid stellen, en aldus meester blijven van den dissel, ten einde het rijtuig te besturen, tot dat de schok die het verkregen heeft, heeft uitgewerkt.

— Sedert eenigen tijd zag men, in de nabijheid van een der barrières, in de Seine een ongewoon groot aantal doode honden drijven, die eenige lieden, welke men algemeen voor voddenrapers hield, zorgvuldig opvischten. De beambten der douane kwamen op den inval dese, naar het scheen winstgevende, visscherij ook eens te beproeven, en zie — bij onderzoek ondekten zij, dat de schijnbare doode honden kunstig te zamen genaaide honden-huiden waren, die met Brabantschen kant waren opgevuld, en welke men op die wijze gepoogd heeft binnen te smokkelen.

DUITSCHLAND.

Men vindt in het officiele Oostenrijksche blad een berigt en plan, betreffende de voltooijing van het Oostenrijksche spoorwegnet. Volgens het ontworpen plan zal dit geheele spoorwegnet, na de voltooijing, eene gezamenlijke lengte van omstreeks 1240 Duitsche mijlen bedragen, en daardoor zal de geheele Oostenrijksche monarchie, door middel van drie hoofdlinien van het Westen naar het Oosten en door even zoo vele linien van het Zuiden naar het Noorden, doorsneden worden, en zullen niet alleen de gewigtigste plaatsen van het rijk onderling, maar ook met al de naburige staten in verbinding gebragt worden. Om voorts de voltooijing van dit spoorwegnet te bevorderen, heeft de keizer het beginsel goedgekeurd, dat particuliere ondernemingen aan den aanleg van spoorwegen kunnen deelnemen, en wel onmiddelijk of gemeenschappelijk met het staatsbestuur; de beslissing der vraag of spoorwegen aan particulieren ter aanleg en exploitatie kunnen overgelaten worden, hangt, ten gevolge van de gestelde voorwaarden, van de keizerlijke goedkeuring af.

— De tekst van het additioneele artikel van het verdrag van 20 April onlangs te Weenen onderteekend, is thans bekend. Het blijkt, dat Oostenrijk eene concessie in den vorm en Pruissen eene in de hoofdzaak hebben gedaan. De vier waarborgpunten worden door Pruissen bepaaldelijk aangenomen, dat zich verbindt Oostenrijk bij te staan, ingeval het, door de Russen, niet alleen op zijn eigen gebied, maar zelfs in de Vorstendommen wordt aangetast. Het artikel zelf luidt als volgt:

De voortdurend dreigende toestand der Europesche aangelegenheden heeft de regeringen van Oostenrijk en Pruissen de noodzakelijkheid doen beseffen van eene overeenkomst ter aanvulling der maatregelen van voorzorg, uitgedrukt in het tractaat van 20 April ll. De genoemde hoven zijn eenstemmig van gevoelen, dat het boven alles noodwendig is, om in alles, wat het bedoelde tractaat betreft, gemeenschappelijk te handelen, ten einde de gevaren af te wenden, die voor Duitschland zouden kunnen ontstaan uit een aanval tegen Oostenrijk, niet alleen indien de Russen voet mogten zetten op Oostenrijksch grondgebied, maar evenzeer in de Vorstendommen. De koning van Pruissen verbindt zich ook in laatstgenoemd geval, Oostenrijk bijstand te verleenen, en hoopt, dat de Duitsche bond eene gelijke verklaring zal afleggen, en in geval de omstandigheden ook diens aanneming van dit onderwerpelijke additioneel artikel vorderen, dezelfde bereidwilligheid zal aan den dag leggen om Oostenrijk krachtdadig bij te staan.

De onderteekenaren erkennen wijders, dat de grondslagen voor de toekomstige vredes-onderhandelingen zijn vermeld en beschreven in de vier voorafgaande artikelen, en verbinden zich te zullen beijveren, om overeenkomstig de omstandigheden, aan die grondslagen gunstige opname te verschaffen. Ofschoon de hoop op toetreding tot eene vredelievende overeenkomst afhangt van de aanneming dier grondslagen, vorderen echter de toestand van Europa en de noodzakelijkheid om met alle kracht den vrede te bejagen, dat geheel Duitschland eenstemmig daartoe handele.

— Volgens de *Presse* heeft de Engelsche regering in Hongarije 12,000 stuks paarden doen aankoopen, welke reeds over Triëst naar de Krim zijn verzonden.

— De *Times* deelt eene depêche mede uit Weenen, volgens welke de goederen-trein op den Noordelijken en Zuidelijken Oostenrijkschen spoorweg zijne dienst voor eenige dagen zal staken, omdat het zesde legercorps van Weenen naar Stiermarken en Moravië door dit communicatiemiddel zal vervoerd worden.

— Nopens de kerkelijke geschillen in het Badensche verneemt men, dat ofschoon zij in zooverre de godsdienstige betrekkingen betreft volkomen bijgelegd zijn, dit echter noch niet het geval is ten aanzien van het beheer van het kerkelijk vermogen. Dit laatste is zeer groot en bedraagt 39.000.000 gulden. Onder de tegenwoordige administratie der regering is dit vermogen steeds toegenomen, hetgeen zelfs door de meeste Catholieken erkend wordt. De regering zal, naar men meent in geen geval van dit regt afstand doen, en dit te minder, daar de Paus geen bijzonder gewigt op dit geschilpunt schijnt te leggen.

SPANJE.

Madrid, 1 Dec. De democraten *Ruiz Pons*, *Orense* en anderen van die partij, hebben bij de Cortes een voorstel ingediend, de strekking hebbende, dat door dit ligchaam de ministers gekozen zullen worden. In de redevoering, die de eerste bij die gelegenheid heeft uitgesproken, trok hij te velde tegen de gewoonte, om het goede dat de democratische partij had gesticht, in een verkeerd daglicht te stellen. In den verderen loop zijner redevoering, heeft deze afgevaardigde zich in min of meer oneerbiedige woorden jegens de koningin uitgelaten.

De heer *Luzuriaga*, de nieuwe minister van buitenlandsche zaken, heeft hem beantwoord. Deze zeide, dat sedert gisteren het niet meer geoorloofd is zekere kwestien te behandelen, aangezien de meerderheid zich krachtig verklaard heeft; dat het cabinet thans geconstitueerd is; dat de koningin gisteren eene nieuwe hulde heeft ontvangen, en dat alle dergelijke voorstellen pogingen waren, om inbreuk te maken op het regt der meerderheid.

Het zal niet noodig zijn te zeggen, dat het voorstel van de heeren *Ruiz Pons*, Orense en anderen niet in overweging is genomen.

— De verdere discussion over het voorstel van San Miguel, om te verklaren dat de troon van Isabella II de grondslag uitmaakt van het staatkundig gebouw in Spanje, zijn, hoewel het met eene overgrootte meerderheid is aangenomen, zeer onstuimig geweest. Ook hier heeft de heer *Orense*, markies van *Albaida*, zich voornamelijk doen hooren. Hij zeide onder anderen dat de weg, dien de vergadering thans insloeg, in 1790 en 1791 in Frankrijk tot de verschikkelijkste gebeurtenissen heeft geleid. Toen ook had men er een constitutioneel koning Maar wat is hij geworden? Men herinnere zich slechts het jaar 1793. In 1822 geloofde men ook dat men eene constitutie met het koningschap kon verbinden. Doch Ferdinand VII verdronk de constitutie in het bloed. Men zegt wel, dat eene republikeinsche regering eene onmogelijkheid is in Spanje, maar dat is eene dwaling, die door de geschiedenis bewezen wordt. Wat toch was in der tijd de monarchie van Arragon anders dan eene republiek, gepresideerd door een koning? En was het niet eene soort republiek, die, van 1808—1812 en in 1814, het Spaansche grondgebied bevrijd en de vreemdelingen verjaagd heeft?

De heer *Bertemati* zeide, dat de troon door geen verstin kon worden ingenomen, wier moeder door het volk van het Spaansche grondgebied verwijderd is.

Indien Isabella II in eenige weinige personen hevige bestrijders heeft gevonden, zoo heeft zij daarentegen in een aantal andere warme verdedigers gehad. Onder anderen spraken San Miguel, O'Donnell en de generaal *Prim* met een vuur, dat diepen indruk maakte, terwijl de eerste van zijn zetel opsteeg en zich naar Espartero begaf, om hem te midden der vergadering te omhelzen toen deze in het begin verklaarde, dat de regering geheel en al hare goedkeuring aan het voorstel schonk.

Kunsten, Wetenschappen, Landbouw, Nijverheid, Land- en Volkenkunde.

BOEKBESCHOUWING.

De boekhandelaars *van Haren Noman & Kolff*, alhier, hebben dezer dagen een werk aangekondigd, getiteld:

BORNEO'S WESTER-AFDEELING, Geographisch, Statistisch, Historisch, *voorafgegaan door eene algemeene schets des ganschen eilands*, door **P. J. VETH.** Eerste deel, met platen. Gedrukt te Zalt-Bommel bij *Joh. Noman en Zoon*. 1854.

Bij de steeds toenemende, zoo loffelijke zucht in deze dagen, om in het algemeen meer kennis te verkrijgen van onze zoo schoone Indische bezittingen, is dit, over een gedeelte derzelven handelende werk, voorzeker een hoogst welkom verschijnsel.

Een groot tal jaren onzes leeftijds bragten wij in de Wester-afdeeling van Borneo in verschillende betrekkingen, waardoor wij in staat geweest zijn eenige kennis van dat eiland op te doen, door. Gretig namen wij derhalve dit werk in handen, lazen het met de grootste belangstelling en zagen ons niet in onze verwachting teleurgesteld.

Maar van waar die verwachting? De heer *Veth* had haar zelf opgewekt. Hij immers noemt in het begin van het werk de bronnen op, waaruit hij het heeft zamengesteld, en daaronder komen namen voor van personen, wier werken wij vroeger gelezen of die wij in hunne handelingen, daden en denkwijzen zelf bijgewoond hebben en van wie wij weten, dat zij door ondervinding en onvermoeid onderzoek eene uitgebreide kennis van dat eiland en deszelfs belangen verkregen hebben. De namen van *Tobias*, *Hartmann*, *de Steurs*, *G. Muller*, *Francis*, *Gronovius*, *van der Lijnden*, *van de Graaf*, *Horner*, *Schwaner*, enz., allen tijdgenooten, die, de een langer, de andere korter, eenigen tijd op Borneo hebben doorgebragt, strekten ons reeds vooraf tot waarborg, dat dit werk iets volledigs, iets volkomens zou bevatten, en, zoo als wij zeiden, werd onze hoop niet teleurgesteld.

Het moet voor den heer *Veth* geene gemakkelijke taak geweest zijn dit werk, uit zooveel verschillende, vaak met elkander in strijd zijnde bronnen, als hij onder zijn bereik had, samen te stellen, doch het zij ter zijner eere gezegd, dat hij, ten minste in ons oog en volgens onze ondervinding, zich van die taak volkomen goed gekweten heeft, en zijne poging om de kennis van dat gedeelte onzer bezittingen te vermeerderen, niet alleen allen lof verdient, maar ook als wel geslaagd beschouwd kan worden.

In de voorrede zegt de heer *Veth*, dat hij verwonderd heeft gestaan, zoo veel over een eiland geschreven te vinden, waaromtrent hij verneende, dat slechts nog weinige bekendheid bestond. Wij deelen in die verwondering niet, dewijl wij weten, dat een groot aantal kundige en wetenschappelijke mannen een en tijd aan dat eiland hadden toegewijd, doch ook, dat de vruchten van hunnen noesten arbeid, misschien onder duimen dik stof, in de archiven bedolven liggen.

De strekking van dit werk valt dadelijk in het oog en hebben wij reeds aangeduid. De indeeling strookt geheel met onze inzigten en kennis van het land, en wat den inhoud betreft, zoo moeten wij ronduit verklaren, dat wij door deszelfs rijkheid, waarheid, en waar de schrijver in het duister van het verledene heeft moeten rondtasten, door deszelfs waarschijnlijkheid getroffen werden. Menige omschrijving van plaats, volk, zeden, vooroordeelen en gebeurtenissen, riepen in onze herinnering, niet het door den tijd vergetene, maar slechts onderdrukte terug, verplaatste ons in vroegere dagen en deed het toen gekende en gehoorde weder voor onzen geest zweven met eene naauwkeurigheid en volledigheid, die werkelijk onze verwondering opwekte, te aangenamer en aanlokkender, daar alles niet in een droogen, dorren, maar schier boeijenden en de belangstelling opwekkenden stijl is voorgedragen, een stijl dien men niet altijd in werken van dien aard vinden zal en daardoor menigeen terughoudt een ledig uurtje aan hunne lezing toe te wijden.

Wel zouden wij eenige opmerkingen kunnen maken, onder anderen dat de heer *Veth*, waar hij zijne verwondering te kennen geeft, dat de namen van plaatsen door wijlen den kundigen, verdienstelijken, zoo verraderlijk omgebragten en nimmer gewrokenen heer *G. Muller* genoemd, vaak anders luiden dan door andere schrijvers wordt opgegeven, er misschien niet aan gedacht of het niet geweten heeft, dat die, persoonlijk door ons gekenden heer een Duitscher was, wien het, even als zoo vele zijner landslieden, zich in onze taal uitdrukkende, eigen, was de *b* met de *p*, de *d* met de *t* en omgekeerd te verwisselen en daaraan dat verschil is toe te schrijven; dat de aanwezigheid van den rhinocêros op Borneo niet twijfelachtig is, zoo als de heer *Veth* op bladz. XII zijner inleiding zegt, maar dat dit dier werkelijk op dat eiland bestaat, hebbende wij er zelfs een op eene uitgestrekte vlakte in de binnenlanden van Sambas gezien, doch dit zijn kleinigheden, waaraan ieder schrijver, die een werk uit verschillende bronnen zamen stelt, bloot staat, en die toch niets aan deszelfs belangrijkheid ontnemen of de innerlijke waarde daarvan verminderen.

Wat wij voornamelijk in den heer *Veth* als schrijver van dit werk loven, is zijne onpartijdigheid in de beoordeeling en vergelijking dier verschillende bronnen, en wij zouden daarover nog veel kunnen zeggen, ware het niet dat hij zelf ons belet had hieromtrent verder uit te weiden. Genoeg zij het derhalve gezegd, dat, hebben wij met belangstelling het eerste deel van dit werk gelezen, en wenschen wij het uithoofde van deszelfs zakelijkheid, naauwkeurigheid en volledigheid in veler handen, wij niet met minder verlangen naar het tweede deel, dat een nieuw tijdperk der geschiedenis van Borneo — het tijdperk onzer wedervestiging in 1818 tot op de huidige dagen — zal bevatten, uitzien, in de hoop dat wij ook omtrent dat deel, op grond onzer ondervinding, kennis en bijwoning van vele omstandigheden en gebeurtenissen, die daarin zullen moeten voorkomen, dezelfde gunstige gevoelens als nopens het eerste zullen kunnen openbaren.

BATAVIA, Februarij 1855. *W. L. Ritter.*

Ingezonden Stukken.

Aan
de redactie van den Java-Bode.

Geachte Heeren!

Mag ik UEd. vriendelijk verzoeken het volgende in uw geëerd Blad op te nemen; gij zult daarmede zeer verpligten

UEd. Dw. Dienaar,
Een vriend der afschaffing.

In den Staat Vermond in Noord-Amerika, zijn, sedert de verbodswet op sterke dranken aldaar in werking is. reeds drie gevangenissen gesloten uit gebrek aan bewoners. Het blijkt dus, dat de sterke dranken de gevangenissen vullen, terwijl de afschaffinggenootschappen, daar waar hunnen invloed zich het meest openbaart, er de sluiten en wetten van wege de regering aanleiding geven, dezelven ledig maken.

Zou het dan geene goede politiek zijn en niet zeer in het belang der schatkist, genoemde genootschappen zoo veel mogelijk te ondersteunen?

Wanneer men de uitkomsten nagaat, welke zoodanige ondersteuning in andere landen gehad heeft en bij voortduring oplevert, moet men gewis tot de overtuiging komen, dat in die landen, misdaden, twisten, straffen, gevangenissen, krankzinnige huizen en pauperisme verminderen, hetwelk natuurlijk op den staat van 's lands inkomsten en uitgaven (als indirecte inkomst te beschouwen, wanneer zij verminderen) een gunstigen invloed moet uitoefenen.

Is het niet de pligt van ieder Christen de zaak der afschaffing te ondersteunen?

Wanneer het reeds gezegde aangaande misdaden, gevangenissen enz. waar is (en het is waar) dan behoeft laatstgedane vraag naauwelijks eenig antwoord. De afschaffingsgenootschappen stellen zich voor, het volk beter en gelukkiger te maken door den sterken drank te verbannen; tot nog toe is geen beter middel daartoe uitgevonden, schoon er in Schotland reeds 100,000 pd. st. (ƒ 1,200,000) voor uitgeloofd is. Is dus de afschaffing van den sterken drank wenschelijk (en wie kan er aan twijfelen?) zijn de afschaffinggenootschappen, het beste middel om dat doel te bereiken, dan is ieder Christen verpligt die genootschappen te ondersteunen, want „die weet goed te doen en het niet doet, dien is het zonde."

Gelukkig (en wij danken er God voor) is onder de burgers in Indië, het misbruik van sterken drank, niet groot, veeleer het tegendeel te noemen, doch onder de militairen is het, helaas! nog maar al te zeer te bespeuren, welk een groot kwaad de drank daarstelt. Wij gelooven niet te veel te zeggen, wanneer wij berekenen, dat Indië ten minste twee maal zooveel bekwame officieren uit zijne onderofficieren en soldaten zoude opleveren, dan nu het geval is, wanneer de afschaffing onder het leger veld won, en hoeveel minder kapitale en ligtere misdaden en straffen er zouden plaats grijpen is onmogelijk te berekenen, doch kan gerust op 2/3 van thans gesteld worden.

Doch zal een soldaat tot ons toetreden, zoolang de officieren en geachte burgers het weigeren? Wij laten het antwoord en de conclusie bestheden aan het gezonde verstand der lezers over, en herhalen slechts: „Zoo dan, die weet goed te doen en het niet doet, dien is het zonde."

Scheepsberigten.

Straat Sunda doorgezeild.

Datum.	Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van.	Datum.	Naar
Februarij 19	Engelsch	Megaf Melden	D. Stoor	Singapore	14 Febr.	Londen.
» 20	Spaansch	Sral Churruca	A. Maestre.	Manilla	6 »	Cadix.
» —	Nederlandsch	Louisa Jacoba Johanna	B. C. Deurhalt	Batavia	19 »	Padang.
» —	Fransch	Vallée de Lux	Du Puyrat	»	— »	Bordeaux.
» 21	Amerikaansch	Golden West.	S. R. Cureven	Manilla	8 »	New-York.
» —	Britsch	G. Met halfe.	D. Anderson	Hongkong	7 »	Port Philip.

Aangekomen Schepen te *Batavia*.

Datum.	Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van.	Datum.	Agenten
Febr. 21	Nederl. Indisch	stooms.	Banda	K. W. E. Bergner	Sambas	18 Febr.	B. Kopersmit en co.
» 23	Nederlandsch	schoen.	Maria Godhardt		van de West		de Weerdt, Ruyl en co.
» —	Engelsch	bark	Richard Thornton		Londen		Martin, Dyce en co.
» —	Nederl. Indisch	»	Justina	M. P. Deibel	Padang		Maclaine, Watson en co.

Vertrokken Schepen van *Batavia*.

Datum.	Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar.
Febr. 22	Nederlandsch	fregat	Claudius Civilis	J. F. D. Petersen	Amsterdam.
» —	Zweedsch	schip	Thetis	Pipping	Samarang.
» —	Fransch	»	Madagascar	E. Richardeau	Bordeaux.
» 23	Nederl. Indisch	bark	Zein	Sech Alie Badjurdana	Soerabaya.
» —	Amerikaansch.	schip	Cossack	Ballard	Boston.
» 24	Nederl. Indisch	stooms.	Banda		Soerabaya.
» —	» »	schoen.	Good Succes.	Ardeseer	Benkoelen.

In lading liggende Schepen te *Batavia*.

Vlag.		Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsch	fregat	Sara Lydia	B. van der Tak	Nederland	Reynst en Vinju.
»		Oost-Indien *	C. C. Mos	Amsterdam	B. Kopersmit en co.
»	»	Australie *	Jochems	Rotterdam	Haager en Schuurman.
»	brik	Zwaluw *	J. A. C. Gerlach	Hongkong en Whampoa	»
»	bark	Amicitia *	J. Janse.	Indramayoe	»
»	»	Zeenimph *	Wilsen Elias	Amst. v. Sum. Soer., & Pasoer.	»
»	bark	Duiveland *	J. C. Viersma	Rotterdam via Samarang.	Maclaine, Watson en co.
Nederl. Indisch	»	Mroesie	Sech Almanie	Macassar via Samarang	Coulster.
» »	»	Belgie	Said bin Alie	Samarang.	»
» »		Sandul Chair	Sech Baskebe	Soerabaya	D. N. Buijs en co.
Engelsch		Jessie *	Nordquist	Nederland	Busing, Schröder en co.
»	bark	Lady Bruce *	Brown	Singapore	Pitcairn, Syme en co.
Amerikaansch		Rebekah *	Corwin	Californie.	Paine, Stricker en co.
»		Fire Fly	Sampson	Boston	Maclaine, Watson en co.
Russisch.		Idealet	A. J. Hansten		Kreglinger, Dummler en co.
Zweedsch	schip	New York	Wretman		Mettenndorff, Willmans en co.
»	brik	Mary	M. Asander	Zweden	»
»	schip	Oscar I	Mörk	»	»

De Particuliere schepen zijn aangeduid met een *.

Vertrokken Schepen van *Samarang*.

Datum.	Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Febr. 16	Z. M.	st. Borneo	lt. t/z. 1 k. Uhlenbeck.	Batavia.

Aangekomen schepen te *Soerabaya*.

Datum.	Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Febr. 13	Bal.	schoen. Tijro	Samarang	Balie Amp.
» —	Ned.	bark Oosterling	F. J. Nahuijs	Batavia.
» —	»	bark Maria Julie	S. A. Bruijnsels.	»
» 14	Z. M.	stooms. Gedeh	lt. t/z. 1 k. Pels Rycken	Pasoeroean.
» —	» freg.	Prins Fred. der Nederl.	kt. t/z. v. B. Houkgeest	»
» 15	N. I.	Kiem Tianhoat	Goei Beng iat	Banjermass.
» —	Eng.	schip Diridjo	E. J. Drake	Batavia.

Vertrokken schepen van *Soerabaya*.

Datum.	Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Febr. 13	Ned.	bark Cameleon	J. C. Ruige	Nederland.
» 14	N. I.	kotter Little Tot	Katjoeng	Rembang.
» 15	Ned.	schip Maria	H. D. van Wijk	Passoeroean.
» —	Z. M.	stooms. Etna	lt. t/z. 1 k. Matthyssen	Batavia.

Aangekomen schepen te *Sumanap*.

Datum.	Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Febr. 9	Ned.	bark Charlotte	J. M. Sobels	Patjitan.

Aangekomen schepen te *Cheribon*.

Datum.	Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Febr. 14	N. I.	bark Pagoan Zephijr	Ong Kimling	Batavia.

Vertrokken schepen van *Cheribon*.

Datum.	Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Febr. 12	N. I.	bark Tiang Tay	Lim Tik	Soerabaya.

Aangekomen schepen te *Indramayoe*.

Datum.	Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Febr. 12	Ned.	schip Albrecht Beyling	G. L. Muller	Batavia.

Aangekomen schepen te *Pasoeroean*.

Datum.	Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Febr. 11	Ned.	Pasoeroean	C. C. B. Fullbrun	Soerabaija.
» 12	»	schip Cornelis Henriette.	T. Gollands	»

Vertrokken Schepen van *Pasoeroean*.

Datum.	Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Febr. 10	N. I.	kotter Paulina	Pa Mardie	Soerabaya.

Aangekomen schepen te *Probolingo*.

Datum.	Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Van
Febr. 14	Ned.	schip Constantia	C. J. Kaloshoek.	Nederland.

Vertrokken schepen van *Tjilatjap*.

Datum.	Vlag.	Namen der Schepen.	Gezagvoerder.	Naar
Febr. 4	Ned.	bark Henricus	Gerardus	Amsterdam.

AANGEKOMEN PASSAGIERS.

Met Z. M. stoomb. *Etna*: Z. M. troepen. — de heer *London*. — maj. der kavallerie *van der P…* — kapt. der inf. *Donleben*. — 1 luit. *de Roy van Zuydewyn*. — 2 luit. *Kaufman*.

Met de N. I. bark *Balgie*: Z. M. troepen. — kapt. der genie *P. H. Uhlenbeek*. — 2 luit. der inf. *L. J. Smulders*.

Met het N. I. stooms. *Banda*: Z. M. troepen. — kapt. *van Houten*. — 2 luit. *Trompheller*. — offic. van gez. 3 kl. *van Doldtrem* — de heer *Everwyn*.

VERTROKKEN PASSAGIERS.

Met het Zweed. schip *Thetis*: de heer *E. Lewin*.

Handelsberigten.

Aan- en Uitvoer te Batavia *van den* 21 *Januarij tot en met den* 24 *Februarij* 1855.

AANVOER.

Van Tegal en Cheribon per ned. ind. bark *Yaroes*, gez. Sech Almanie.

2356 pic. suiker. *Order.*
621 pic. suiker. *G. Suermondt en co.*
1 kt. schilderijen. 3 pakk. boekwerken. *Kreglinger Dummler en co.*
200 pic. suiker. *E. W. Cramerus.*
764 pic. suiker. *Maclaine Watson en co.*
1 kt. diverseen. 1½ doz. stoelen. 11 ps. rottingmatjes. *Said Aydiet.*
1 kt. div. batv. kat. goederen. *Order.*
2 kt. div. batv. kat. goederen. *Sech Boegies.*
7 pic. was. *Order.*

Van Bantam per praauw Sampang gez. Hoekassiem.

140 ps. planken. 30 pic. zw. peper. *Oeij Kaytja.*

Van Bantam per praauw Sampang gez. Sangiel.

700 buffelhuiden. ƒ 400 kopergeld. *Oeij Tjauw.*

Van Tjiriengien per praauw Sampang gez. Hang.

40 pic. gomelastiek. *Tjoe Sengkiat.*

Van de Lampongs per praauw Sampang gez. Tho Pang.

58 pic. gomelastiek. 90 do. rijst. 1 do. dammer. $^{40}/_{100}$ do. renosterhuiden. 70 ps. kedj. matten. 70 ps. zilv. sp. matten. *Gouw Lin.*

Van de Lampongs per praauw Sampang gez. Asliem.

90 pic. gomelastiek. 45 do. dammer. 35 do. zw. peper. *Tan Kego.*

Van Padang en Bencoelen per ned. ind. stoomb. *Padang*, gez. Persille. agenten Kopersmit en co.

1 kt. gedr. katoen. *Pandel en Stiehaus.*
2 paarden. *Tjia Kiokbie.*
1 kt. ƒ 200,000.— rec. *Gouvernement.*
36 thails stofgoud. $7^{20}/_{100}$ pic. was. *Order.*
400 pic. koffij. *Tan Henggie.*
6 pic. notenmuscaat. 1 do. foelie. 2 do. witte dammer. $^{20}/_{100}$ do. garen. *Tjie Oekie.*
275 pic. koffij. 62 do. gutta percha. 268 do. benzoin. *Lim Hea.*
106 pic. benzoin. *Maclaine Watson en co.*
40 pic. gutta percha. *Said Hoesin Aljdroes.*
$30^{9}/_{100}$ pic. cassia. $38^{21}/_{100}$ gutta percha. *de Weerdt Ruyl en co.*
28 pic. gomelastiek. *Andersen Tolsen en co.*
$68^{22}/_{100}$ pic. sum tabak. *Bond.*
13 pic. gomelastiek. *Sie Madat.*
40 pic. gomelastiek. 50 do. zw. peper. 94 do. do. witte peper. $16^{12}/_{100}$ do. notenmuscaat. 4 do. foelie. *Hunter Houghton en co.*
6 pic. notenmuscaat. $7^{1}/_{2}$ do. foelie. $^{2}/_{100}$ do. was. 4 do. dammer. *Sech Hassan Hadat.*
$12^{1}/_{2}$ pic. notenmuscaat. 39 do. dammer. $5^{2}/_{100}$ do. was. $12^{25}/_{100}$ do. was. $12^{25}/_{100}$ do. tabak. 50 do. zw. peper. *Lim Boe.*
100 pic. witte peper. 150 do. zw. peper. *Gouw Kianhian.*
50 pic. zw. peper. 39 do. gomelastiek. *Abdul Kacem.*
4 ks. lagen olie. *Gouvernement.*

Van Palembang per ned. ind. bark *Balgie*, gez. Said Hassan bin Alie.

$6^{70}/_{100}$ pic. benzoin. 36000 ps. dakpannen. *Gezagvoerder.*
127 pic. gutta percha. 6 do. drakenbloed 3200 str. zeilgaren. 800 ps. rottingstokken. *Busing Schröder en co.*

Van de Lampongs per praauw Sampang gez. Hinsien.

70 pic. gomelastiek. 10 do. dammer. *Oeij Toen.*
102 pic. zw. peper. 63 do. gomelastiek. $1^{00}/_{100}$ do. witte peper. *Tan Tjauw.*
20 pic. gomelastiek. $^{40}/_{100}$ vogelnestjes. 300 ps. sp. matten. *Poa Itjoij.*

UITVOER.

Naar Singapore per Eng. schip *Commodore*, gez. Swannij. agenten Martin Dyce en co.

1 vat teer. 28 md. aardewerk. 11 vn. verf. 173 coll. manufact. *Agenten.*
15 coll. manufact. *Mayo en co.*
14 coll. provisien. 112 coll. manufact. *Pitcairn Syme en co.*
100 tonn. steenkolen. 16 vn. ijzerwerk. 125 do. bier. 55 coll. manufact. *Order.*
Aan boord gebleven lading van Glasgow.
18 ks. manufact. uit entrep. *Pitcairn Syme en co.*
4 ks. manufact. uit entrep. 80 ks. wapenen. en ijzerwerk. uit entrep. *Pandel en Stiehaus.*
6 kt. manufact. uit entrep. 1 kt. manufact. 45 pic. gomelastiek. 6 do. notenmuscaat. $24^{3}/_{100}$ do. gutta percha. 1 kt. en 2 pakk. inh. 1 wagen. 1 pak. inh. 1 ijzer. kinderledikant. *Agenten.*

Naar Bordeaux per Fr. schip *la Vallée de Lux*, gez. A. Dupeijrat. agenten Suermondt en co.

800 pic. rijst. 80 do. rotting. 3352 do. koffij. 700 do. gomelastiek. 550 do. gutta percha. 27 do. buffel hoorns. 1608 ℔ indigo. *Agenten.*
16 pic. gom. dammer. 66 do. gomelastiek. *Pitcairn Syme en co.*

Naar Nederland via Soerabaya per ned. schip *Eduard en Marie*, gez. H. Eeltjes. agenten Tiedeman en v. d. Burg.

300 pic. tin. 3000 ps. goenie zakken. *N. H. M.*
35 vs. kop. duiten. 1 *alg. Pakhuismeester.*

Naar Nederland via Soerabaya per ned. schip *Burgermeester v. Rienen*, gez. A. W. T. v. d. Meer Van Kuffeler. agenten Haager en Schuurman.

2697 pic. rijst. *Busing Schröder en co.*
72 pic. rotting. *Agenten.*

Naar Boston via Padang per Am. schip *Cossack*, gez. E. J. Ballord. agenten Paine Stricker en co.

1 partij planken. aan boord gebleven lading van Melbourn.
250 pic. rotting. 5 do. notenmuscaat. 40000 ps. matten. zakken. 1 paard. *Agenten.*

Naar Singapore per Eng. schip *Kate Kearney*, gez. D. Heusten. agenten *Mc. Ewen en co.*

148 ks. man. sigaren. *Agenten.*
5 coll. touwwerk. *Gezagvoerder.*
Zijnde aan boord gebleven lading.
200 vn. vleesch. uit entrep. *Maclaine Watson en co.*

Aan- en Uitvoer te Samarang *van den* 8 *tot en met den* 15 *Februarij* 1855.

AANVOER.

Van Nederland over Batavia per ned. schip *Madura*, gez. Drijer.

Zie Uitvoer te Batavia Java-Bode dd. 10 Februarij 1855 no. 12.

Van Riouw en Singapore per ned. ind. schoener *Bintang Toedjoe*, gez. J. W. Steevens.

1 kt. diversen. *Kruthoffer en Soesman.*
382 pic. gambier. 21 pic. was. 10 pakken. chin. gedroogde vruchten en 5 krandj. chin. zeil-garen. *Ho Kengkien.*
1007 stuks tampinie-hout. 22 en een halve pic. was. 10 stuks houten doosjes. 64 stuks koperwerk. 2 ks. chin. valsche gouddraad. en 1040 zilveren spaansche matten. *The Biansiang.*
22 en een kwart pic. was. *Beh Ingtjioe.*

Van Batavia per ned. ind. bark *Nawan Eljoeseer*, gez. J. C. Monteiro.

50 oxh. cognac. *Kruthoffer en Soesman.* (Uit het Entrp. aldaar.
100 kn. cognac. *M. A. Jasper.* (Uit het Entrep. aldaar.
4 kn. kousen. 4 kn. wollen goederen. 4 kn. en 2 balen. manufact. 2 kn. doeken. 1 kt. hoeden. 2 kn. modewaren. 3 ks. parfumerien. 1 kt. kramerijen 1 kt. zijden. goederen. *M. A. Jasper.*
5 bl. gedrukt katoen. *van den Broek en Vceckens.*
12 kn. aardewerk en 1 kt. provisien. *Oliphant en co.*
25 bl. goenie-zakken. 20 pic. nagelen. 14 kn. meubelen. 2 stoelen. 2 trommels beschuit en 5 kn. dranken. *B. Kopersmit en co.*
1 kt. hollansche azijn. *Schoonheid.*
4 kn. diverse. Mr. *Schuurman.* (Uit het regaal pakhuis aldaar.
1 ks. vijlen. 1 kt. genie-goederen. 1 kt. vlaggen. 304 bl. salpeter en 2 kn. met gedrukten. *Gouvernement.*
17 kn. ongebleekt katoen. 2 ks. zeep. 100 pic. dammer en 1 pic. chin. ruwe zijde. *Said Aboebakar Aljuffrie.*

UITVOER.

Naar Nederland per ned. schip *Maria Adriana*, gez. J. v. d. Kohl.

3,281 pic. koffij 102 pic. indigo *N. H. M.*

Naar Batavia per ned. ind. bark *Ellen*, gez. J. C. Lebert.

560 stuks balken. 70 stuks chin. dood kist-planken en 110 stuks duigen. *B. Kopersmit en co.*
1000 stuks koe-huiden. *Dorrepaal en co.*

Naar Zweden per Zweed. schip *Sophia*, gez. C. W. Borns.

4065 pic. suiker en 25 pic. bindrotting. *Kopersmit en co.*
1908 pic. suiker. *Mac. Neill en co.*
1 kt. manilla sigaren. *van den Broek en Veeckens.* (Uit het Entr.

Aan- en Uitvoer te Soerabaija *van den* 12 *tot en met den* 18 *Januarij* 1855.

UITVOER.

Naar Batavia en Samarang per ned. ind. stoomschip *Ambon*, gez. Hugenholtz.

Zie Aanvoer te Batavia Java-Bode dd. 21 Februarij 1855 no. 15.

Naar Nederland via Pasaroeang per ned. schip *Cornelia Henrietta*, gez. Gollards.

150 pic. rotting. 400 pic. tin. $4001^{10}/_{100}$ pic. suiker. 13 kn. zijde goederen. 25000 st. koffijzakken. 56 vs. koperenduiten. *N. H. M.*

Naar Nederland per ned. schip *Cameleon*, gez. J. C. Ruige.

50 pic. rotting. $5402^{48}/_{100}$ pic. suiker. 2520 pic. koffij. *N. H. M.*

Naar de Moluccos per ned. ind. schoener *Anna Johanna*, gez. W. A. S. Valberg.

12 kn. mignonetten. 29 kn. chitzen. *N. H. M.*
1 pak 50 wollen jav. zool en kepleder. *de Bruinel.*
1 krandj. tuigen. *Schimmelpenninck en co.*
2 kn. zijden stoffen. *Lim Piksoen.*
4 kn. bl. katoen. *Granpré Moliere. en co.*
14 pic. koperwerk. 55 pic. suiker. 18500 stuks jav. sigaren. 10 st. blikken trommels. 4 corg. tabakdozen. 15 ks. zeep. $3^{1}/_{2}$ corg. jav. leder schoenen. *Sech Oemar Aldjaroe.*
2 kn. jav. sigaren. 100 bott. gardamon. 60 pic. suiker. *Sech Abdul Rachman Joebedie.*
1 kt. manufact. *Van Eck en co.*
$46^{58}/_{100}$ pic. gambier. *Kwee Liokhong.*
2 kn. doeken. *Adam en co.*
26 kn. cognac. 7 kelders genever. 40 kl. krandj. suiker. *Mehlbaum en co.*
79 coll. lijnwaden. *N. H. M.*
200 ks. zeep. 3 coll. portwijn. *Schimmelpenninck en co.*
2 corg. lederen. schoenen. 1 kt. jav. geb. doeken. 9 pic. zw. peper. *Sech Oemar Aldjara.*
16 kn. jav. sigaren. *Sech Nasar bin Erik.*
200 ks. zeep. *Said Edeross Alhabasy.*
4 bn. schertings. 50 ks. zeep. *Adam en co.*
60 kn. anijsdrank. *Lim Piksioe.*
4 corg. blikken trommels. 50 bott. rozenwater. 1 kt. waterglazen. *Sech Mahroes bin Alie Badjemi.*
20 vs. kandij suiker. 20 pic. suiker. 2 kn. tocht sigaren. *Oeij Pang.* 55 doz. scharen en slooten. 2000 st md. sigaren. *Sech Alie bin Achtmat Badjaimin.*
$2^{1}/_{2}$ corg. arab. boeken. 11 kodde doosje olie. *Sech Ibelaim Baboom.*
5 st. arab. vesten. 2 rollen half zijden gingham. 10 pott. witte olie. *Sech Alie Baaseerhan.*

GEDRUKT EN UITGEGEVEN TE BATAVIA BIJ W. BRUINING.